

I

(EÜ asutamislepingu / Euratomi asutamislepingu kohaselt vastu võetud aktid, mille avaldamine on kohustuslik)

MÄÄRUSED

NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 215/2008,

18. veebruar 2008,

mis käsitleb 10. Euroopa Arengufondi suhtes kohaldatavat finantsmäärust

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse kontrollikoja arvamust ⁽⁷⁾,

võttes arvesse koostöölepingut ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ja teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel, millele on alla kirjutatud Cotonous 23. juunil 2000 ⁽¹⁾ ja mis vaadati läbi 25. juunil 2005. aastal Luxembourgis ⁽²⁾ (edaspidi „AKV-EÜ leping”),

võttes arvesse Euroopa Investeerimispanka arvamust

ning arvestades järgmist:

võttes arvesse nõukogu 27. novembri 2001. aasta otsust 2001/822/EÜ ülemeremaade ja -territooriumide assotsieerimise kohta Euroopa Ühendusega (ülemeremaade ja -territooriumide assotsieerimise otsus) ⁽³⁾ (edaspidi „ülemereterritooriumide assotsieerimise otsus”), ja eelkõige selle artikli 23 neljandat lõiku,

(1) Tarvis on kindlaks määrata üksikasjalikud eeskirjad, mille alusel liikmesriigid teevad osamakse sisekokkuleppega loodud 10. Euroopa Arengufondi (edaspidi „EAF”), ning mille alusel eraldatakse rahalist abi EÜ asutamislepingu neljanda osa kohaldamisalasse kuuluvatele ülemeremaadele ja -territooriumidele (edaspidi „ÜMTd”).

võttes arvesse AKV-EÜ ministrite nõukogu 2. juuni 2006. aasta otsust nr 1/2006, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2008–2013 ja muudetakse muudetud AKV-EÜ koostöölepingut ⁽⁴⁾,

(2) Tuleks kehtestada eeskirjad eelmiste EAFide võimalike jääkide kasutamiseks, eelkõige nende 10. EAFi ülekandmise üksikasjalik kord ja kohaldatavad rakenduseeskirjad ning näha ette kulukohustuste tühistamise mõju liikmesriikide osamaksudele.

võttes arvesse sisekokkulepet nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate vahel ühenduse abi rahastamise kohta mitmeaastase finantsraamistiku (2008–2013) alusel vastavalt AKV-EÜ koostöölepingule ning finantsabi eraldamise kohta nendele ülemeremaadele ja -territooriumidele, mille suhtes kohaldatakse EÜ asutamislepingu neljandat osa ⁽⁵⁾ (edaspidi „sisekokkulepe”), ja eelkõige selle artikli 10 lõiget 2,

(3) Tarvis on kehtestada tingimused, millest lähtudes kontrollikoda rakendab oma volitusi EAFi suhtes.

(4) Tarvis on kehtestada tingimused, mille kohaselt Euroopa Investeerimispank (edaspidi „EIP”) haldab EAFi vahendeid.

võttes arvesse nõukogu 14. mai 2007. aasta määrust (EÜ) nr 617/2007 AKV-EÜ koostöölepingu raames 10. Euroopa Arengufondi rakendamise kohta ⁽⁶⁾,

(5) Sätted, milles käsitletakse kontrollikoja poolt teostatavat kontrolli EIP hallatavate EAFi vahendite üle, peaksid olema kooskõlas asutamislepingu artikli 248 lõikega 4 ette nähtud kontrollikoja, EIP ja komisjoni vahelise kolmepoolse lepinguga.

(6) Asjakohane on tagada AKV-EÜ lepingu alusel rahastatavate programmide ja projektide nõuetekohane, kiire ja tõhus elluviimine ning kehtestada läbipaistev ja hõlpsasti kohaldatav menetluskord, mis soodustab ülesannete ja vastutuse detsentraliseerimist.

⁽¹⁾ EÜT L 317, 15.12.2000, lk 3.

⁽²⁾ ELT L 287, 28.10.2005, lk 4.

⁽³⁾ EÜT L 314, 30.11.2001, lk 1. Otsust on muudetud nõukogu otsusega 2007/249/EÜ (ELT L 109, 26.4.2007, lk 33).

⁽⁴⁾ ELT L 247, 9.9.2006, lk 22.

⁽⁵⁾ ELT L 247, 9.9.2006, lk 32.

⁽⁶⁾ ELT L 152, 13.6.2007, lk 1.

⁽⁷⁾ ELT C 23, 28.1.2008, lk 2.

- (7) AKV-EÜ lepingu osalised on kinnitanud veel kord oma pühendumust Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) asjakohastes konventsioonides määratletud sotsiaal- ja eetikaklauslite järgimisele.
- (8) Tarvis on kehtestada üksikasjalikud eeskirjad, mille alusel EAFi volitatud eelarvevahendite käsutaja kehtestab tihedas koostöös siseriikliku eelarvevahendite käsutajaga korra meetmete nõuetekohase rakendamise tagamiseks.
- (9) Käesoleva määruse koostamisel tuleks tõhususe ja lihtsustamise nimel nii palju kui võimalik arvesse võtta nõukogu 25. juuni 2002. aasta määrust (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (mis käsitleb Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust) ⁽¹⁾, mis on komisjoni sisemise korralduse reformimise nurgakiviks. Teatavatel juhtudel ja vajaduse korral tuleks *mutatis mutandis* kohaldada komisjoni 23. detsembri 2002. aasta määrust (EÜ, Euratom) nr 2342/2002, millega kehtestatakse Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust käsitleva nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 üksikasjalikud rakenduseeskirjad ⁽²⁾.
- (10) Kõik muudatused võrreldes 27. märtsi 2003. aasta finantsmäärusega, mida kohaldatakse 9. Euroopa Arengufondi suhtes, ⁽³⁾ peaksid kaasa aitama komisjoni reformide eesmärkide saavutamisele, parandama või tagama usaldusväärset finantsjuhtimist ning tõhustama ühenduse finantshuvide kaitset korrupsiooni või muu õigusvastase tegevuse eest ja sellega parandama finantstehingute seaduslikkust ja korrakohasust.
- (11) Mõned muudatused võrreldes 9. EAFi finantsmäärusega on osutunud vajalikuks seoses praktikas saadud kogemustega, et hõlbustada EAFi rakendamist ja selle aluseks olevate poliitiliste eesmärkide saavutamist ning kohandada mõningaid protseduurilisi ja dokumenteerimise nõudeid. Eelkõige tuleks tõhustada läbipaistvust, nähes ette teabe ühenduse vahenditest abi saajate kohta.
- (12) Usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte peaks hõlmama tõhusat ja mõjusat sisekontrolli EAFi vahendite kasutamise üle.
- (13) Liikmesriikidel peaks olema võimalik teha EAFi vabatahtlikke sissemaksid, et aidata kaasa AKV-EÜ koostöölepingu eesmärkide saavutamisele väljaspool kaasrahastamise korda, vastavalt määrusele (EÜ) nr 617/2007.
- (14) EAFi suhtes peaks kehtima sihtotstarbelisuse põhimõte.
- (15) EAFi vahendite kasutamiskiiside osas tuleks 9. EAFi finantsmääruse sätteid fondi vahendite tsentraliseeritud, detsentraliseeritud ja ühise haldamise kohta selguse huvides ümber korraldada ning mõned nõuded tuleks muuta selgemaks. Eelkõige tuleks lihtsustada ühise juhtimise nõudeid, ülesannete delegeerimise tingimusi ning siseriiklike avalik-õiguslike juriidiliste isikute kasutamise kriteeriume, et hõlbustada nende kasutamist ja tagada kasvavate vajaduste rahuldamine.
- (16) Vahendite kasutamisega seotud ülesannete eraõiguslikele juriidilistele isikutele delegeerimise keeldu tuleks tsentraliseeritud juhtimise osas kohandada, sest selle tingimused on osutunud tarbetult rangeks. Komisjonil peaks olema võimalus kasutada reisibüroode või konverentsikorraldajate teenuseid, et juhtida kulude hüvitamist konverentsidel osalejatele, tingimusel et nimetatud eraettevõtjatele ei ole jätud kaalutusõigust.
- (17) Peaarvupidaja pädevust raamatupidamisaruande kinnitamisel talle eelarvevahendite käsutajate poolt antud teabe põhjal tuleb muuta selgemaks. Sel eesmärgil tuleks peaarvupidajale anda õigus kontrollida volitatud eelarvevahendite käsutajalt saadud teavet ja vajadusel teha reservatsioonid.
- (18) Kõigi finantsjuhtimises osalejate ja mis tahes muude EAFi rakendamisel osalevate isikute finantsvastutuse tingimusi ja piiranguid tuleks muuta selgemaks.
- (19) Saadaolevate summade sissenõudmise eeskirju tuleks muuta selgemaks ja tõhusamaks, et paremini kaitsta ühenduste finantshuve. Eelkõige tuleks täpsustada tasumisega viivitamisel EAFi viivise maksmise tingimusi.
- (20) Nõuetele tuleks ette näha piiratud kehtivusaeg. Erinevalt paljudest liikmesriikidest ei kohaldata ühenduse puhul aegumistähtaegu, mille korral finantsnõuded teatud aja möödudes aeguvad. Samuti ei ole ühenduse jaoks kehtestatud aegumistähtaegu kolmandate isikute vastu pööratud nõuete sissenõudmisel. Sellised tähtajad tuleks kehtestada kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega.

⁽¹⁾ EÜT L 248, 16.9.2002, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1525/2007 (ELT L 343, 27.12.2007, lk 9).

⁽²⁾ EÜT L 357, 31.12.2002, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ, Euratom) nr 478/2007 (ELT L 111, 28.4.2007, lk 13).

⁽³⁾ ELT L 83, 1.4.2003, lk 1.

(21) Hankemenetlusest kõrvale jätmise eeskirju tuleks muuta selgemaks kooskõlas üldise finantsmäärusega ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiiviga 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigi-

- hankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta ⁽¹⁾. Selgelt tuleks eristada kohustuslikku menetlust välistamist ja välistamist halduskaristuse alusel. Lisaks tuleks õiguskindluse ja proportsionaalsuse huvides näha ette välistamise pikim aeg. Kui hankeid saadakse eriti soodsatel tingimustel kas tarnijalt, kes on selgelt oma tegevust lõpetamas, või pankrotistunud ettevõtja varade saajalt või selle likvideerijalt, kokkuleppel võlausaldajatega või riigi õigusnormidega ettenähtud muu samalaadse menetluse alusel, võidakse näha ette võimalus teha välistamise eeskirjadest erand.
- (22) EAFi raames tuleks lubada kasutada määruses (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 ette nähtud välistamise olukorras olevate taotlejate ja pakkujate keskandmekogu.
- (23) Artiklit 103 on vaja mõneti täpsustada, eelkõige seoses toetuste kohaldamisalaga. Et toetuste haldamine oleks parem ja nende andmine lihtsam, peaks toetusi olema võimalik anda kas asutuste otsuste või abisaajatega sõlmitud kokkulepete alusel ning lubada lisaks tavapärasemale tegelike kulude hüvitamisele ühekordsete ja kindlasummaliste toetuste andmist. Ka kontrollide ja garantiide nõuded peaksid rohkem vastama nendega seotud finantsriskidele.
- (24) Eeskirjad, mille kohaselt peab toetusi andma pakkumiskutsete alusel, on tõestanud oma kasulikkust. Kogemused on aga näidanud, et teatud olukordades ei ole meetme laadi tõttu abisaajate puhul valikut. Seepärast tuleks selliste eriolukordade tekkimise võimalust sõnaselgelt tunnistada.
- (25) Reegel, et tegevustoetuse saamisel võib asjaomasele lepingule alla kirjutada kõige rohkem neli kuud pärast abisaaja eelarveaasta algust, on osutunud tarbetult jäigaks. Seepärast tuleks see tähtaeg asendada kuue kuuga.
- (26) Kuivõrd toetusi tuleks ka edaspidi anda valiku- ja toetuste andmise kriteeriumide põhjal, ei ole vajadust, et neid kriteeriume hindaks alati komitee. Tuleks lubada muid, paindlikumaid viise kriteeriumide hindamiseks.
- (27) Selguse huvides tuleks lihtsustada eeskirja, mis käsitleb hankenõudeid abisaajatele. Lisaks tuleks sõnaselgelt ette näha olukord, kus meetme rakendamiseks on vaja anda kolmandatele isikutele rahalist toetust,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

⁽¹⁾ ELT L 134, 30.4.2004, lk 114. Direktiivi on viimati muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 1422/2007 (ELT L 317, 5.12.2007, lk 34).

SISUKORD

	Artiklid
ESIMENE OSA — PÕHISÄTTED	
I JAOTIS — SISU JA REGULEERIMISALA	1–5
II JAOTIS — FINANTSPÕHIMÕTTED	6
1. PEATÜKK FINANTSTÄPSUSE PÕHIMÕTE	7–8
2. PEATÜKK ARVESTUSÜHIKU PÕHIMÕTE	9
3. PEATÜKK SIHTOTSTARBELISUSE PÕHIMÕTE	10
4. PEATÜKK USALDUSVÄÄRSE FINANTSJUHTIMISE PÕHIMÕTE	11–13
5. PEATÜKK LÄBIPAISTVUSE PÕHIMÕTE	14
III JAOTIS — VAHENDID JA LIIKMESRIIKIDE OSAMAKSUD	
1. PEATÜKK EAFi VAHENDITE KOOSTISOSAD	15–16
IV JAOTIS — EAFi VAHENDITE KASUTAMINE	
1. PEATÜKK ÜLDSÄTTED	17–19
2. PEATÜKK KASUTUSVIISID	
1. jagu Üldsätted	20
2. jagu Detsentraliseeritud juhtimine	21–24
3. jagu Tsentraliseeritud juhtimine	25–28
4. jagu Haldamine koostöös rahvusvaheliste organisatsioonidega	29
3. PEATÜKK FINANTSJUHTIMISES OSALEJAD	30
1. jagu Ülesannete lahususe põhimõte	31
2. jagu Eelarvevahendite käsutaja	32–38
3. jagu Peaarvepidaja	39–43
4. jagu Makseasutus	44–47
5. jagu Maksejuht	48–50
4. PEATÜKK FINANTSJUHTIMISES OSALEJATE VASTUTUS	
1. jagu Üldeeskirjad	51–52
2. jagu Eelarvevahendite käsutajate suhtes kohaldatavad eeskirjad	53–54
3. jagu Peaarvepidaja ning maksejuhi suhtes kohaldatavad eeskirjad	55–56
5. PEATÜKK TULUTOIMINGUD	
1. jagu EAFi vahendite kasutatavaks tegemine	57–61
2. jagu Saadaolevate summade eelarvestus	62
3. jagu Saadaolevate summade kindlaksmääramine	63

	Artiklid
4. jagu Sissenõudmise kinnitamine	64
5. jagu Sissenõudmine	65
6. PEATÜKK KULUTOIMINGUD	
1. jagu Üldsätted	66
2. jagu Kulukohustuste võtmine	67–72
3. jagu Kulukohustuste võtmine tsentraliseeritud või ühise juhtimise korral	73–76
4. jagu Kulukohustuse võtmine detsentraliseeritud juhtimise korral	77–80
5. jagu Kulude tõendamine	81
6. jagu Kulude kinnitamine	82
7. jagu Kulude maksmine	83–86
8. jagu Kulutoimingute tähtajad	87
7. PEATÜKK IT-SÜSTEEMID	88
8. PEATÜKK SISEAUDIITOR	89–90
V JAOTIS — HANKIMINE	
1. PEATÜKK ÜLDSÄTTED	
1. jagu Kohaldamisala ja hankelepingute sõlmimise põhimõtted	91–92
2. jagu Avaldamine	93
2. PEATÜKK HANKEMENETLUSED	94–99
VI JAOTIS — OTSENE TÖÖVÕTT JA KAUSSED DETSENTRALISEERITUD TOIMINGUD	100–102
VII JAOTIS — TOETUSED	
1. PEATÜKK KOHALDAMISALA JA TOETUSTE VORMID	103–104
2. PEATÜKK PÕHIMÕTTED	105–109
3. PEATÜKK TOETUSTE ANDMISE MENETLUS	110–112
4. PEATÜKK MAKSED JA KONTROLL	113–115
5. PEATÜKK RAKENDAMINE	116–117
VIII JAOTIS — RAAMATUPIDAMISARUANDE ESITAMINE JA RAAMATUPIDAMISARVESTUS	
1. PEATÜKK RAAMATUPIDAMISARUANDE ESITAMINE	118–125
2. PEATÜKK TEAVE EAFI VAHENDITE KASUTAMISE KOHTA	126
3. PEATÜKK RAAMATUPIDAMISARVESTUS	127–133
IX JAOTIS — VÄLISAUDIT JA EELARVE TÄITMISE KINNITAMINE	
1. PEATÜKK ÜLDSÄTTED	134

	Artiklid
2. PEATÜKK VÄLISAUDIT	135–141
3. PEATÜKK EELARVE TÄITMISE KINNITAMINE	142–144
TEINE OSA — ERISÄTTED EIP HALLATAVATE EAFI VAHENDITE KOHTA	145–152
KOLMAS OSA — ÜLEMINEKU- JA LÖPPSÄTTED	
I JAOTIS — ÜLEMINEKUSÄTTED	
1. PEATÜKK EELMISTE EAFide JÄÄKIDE ÜLEKANDMINE	153–154
2. PEATÜKK EELMISTE EAFide JÄÄGID	155
3. PEATÜKK EELMISTE EAFide RAKENDUSEESKIRJAD	156
4. PEATÜKK ÜLEMINEKUPERIOOD	157–158
II JAOTIS — LÖPPSÄTTED	159

ESIMENE OSA

PÕHISÄTTED

I JAOTIS

SISU JA REGULEERIMISALA

Artikkel 1

Käesoleva määrusega nähakse ette 10. Euroopa Arengufondi (edaspidi „EAF”) vahendite kogumise ja vahendite arvel toimuva rahastamise ning selle raamatupidamisarvestuse esitamise ja auditeerimise eeskirjad.

Artikkel 2

1. Komisjon asub täitma ühenduse kohustusi, mis on määratud AKV-EÜ lepingu artiklis 57 ja ülemereterritooriumide assotsieerimise otsuses.

Selleks korraldab ta tagastamatu abina eraldatavate EAFi vahenditega teostatavate toimingute rahastamist, välja arvatud intressitoetuste osas, ning teeb makseid vastavalt käesolevale määrusele.

2. Käesolevat määrust kohaldades tegutseb komisjon omal vastutusel ning eraldatud vahendite piires.

Artikkel 3

Ühenduse nimel tegutsedes juhib Euroopa Investeeringuspank (edaspidi „EIP”) investeerimisrahastut ja intressitoetusi ning teostab nendega seotud toiminguid vastavalt teises osas sätestatud normidele. Seda tehes tegutseb EIP ühenduse nimel ning vastutusel.

EIP kohustub rahastama selliseid toiminguid, mis teostatakse laenudena panga omavahenditest, millele võib olla liidetud intressitoetus EAFi vahenditest.

Artikkel 4

Käesoleva ja kolmanda osa sätteid kohaldatakse üksnes komisjoni hallatavate EAFi vahendite arvelt toimuva rahastamise suhtes. Neid sätteid tuleb tõlgendada nii, et neist ei tulene komisjonile mingeid kohustusi seoses EIP hallatavate EAFi vahendite arvelt toimuva rahastamisega.

Artikkel 5

1. Kui ei ole sätestatud teisiti, loetakse käesoleva määruse viited AKV riikidele ühtlasi viideteks AKV-EÜ lepingu IV lisa artiklites 13 ja 14 nimetatud organitele või esindajatele, kellele nad kõnealuse lepingu alusel võivad oma kohustuste täitmiseks anda nõuetekohased volitused.

2. Eelarveaasta algab 1. jaanuaril ja lõpeb 31. detsembril.

II JAOTIS

FINANTSPÕHIMÕTTED

Artikkel 6

EAFi vahendeid kogutakse ja kasutatakse kooskõlas järgmiste, käesolevas määruses sätestatud põhimõtetega:

- a) finantstäpsus;
- b) arvestusühik;
- c) sihtotstarbelisus;
- d) usaldusväärne finantsjuhtimine;
- e) läbipaistvus.

1. PEATÜKK

Finantstäpsuse põhimõte

Artikkel 7

1. Kõik kogutud tulud ja tehtud kulud fikseeritakse EAFi assigneeringus.

2. Kulukohustusi, mis ületavad assigneeringuid, ei tohi võtta ega heaks kiita.

3. EAFi omandisse kuuluvatelt vahenditelt saadud intress fikseeritakse EAFi tuluna.

Artikkel 8

1. Eelmaksetest saadud intressid kirjendatakse asjakohasesse programmi või meetmesse ning arvatakse maksmisel abisaajale võlgnetavate summade saldost maha.

2. Intresse ei tasuta Euroopa ühendustele järgmistel juhtudel:

- a) eelmaksete korral, mille summa ei ole märkimisväärne;
- b) artiklis 91 nimetatud hankelepingute alusel tehtavate eelmaksete korral;
- c) institutsioonide liikmetele ja personalile Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjade ja Euroopa ühenduste muude teenistujate teenistustingimuste (edaspidi „personalieeskirjad”) kohaselt tehtavate palga ettemaksete korral;
- d) eelmaksete korral, mis tehakse vahendite kasutamisel ühiselt rahvusvaheliste organisatsioonidega vastavalt artikli 20 lõike 1 punktile c.

3. Lõigete 1 ja 2 rakendamisel kohaldatakse *mutatis mutandis* määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artikleid 3, 4 ja 4a.

2. PEATÜKK

Arvestusühiku põhimõte

Artikkel 9

1. EAFi vahendeid kogutakse ja kasutatakse ning raamatupidamisarvestus toimub eurodes.

Artiklis 39 nimetatud sularahahalduslikel eesmärkidel võib peaarvepidaja siiski teha tehinguid eurodes või teistes vääringutes.

2. Lõike 1 rakendamisel kohaldatakse *mutatis mutandis* määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artikleid 7 ja 8.

3. PEATÜKK

Sihotstarbelisuse põhimõte

Artikkel 10

EAFi vahendid nähakse ette sihotstarbeliselt vastavalt peamistele koostöö vahenditele, mida kirjeldatakse AKV-EÜ lepingu finantsprotokollis ja ülemereterritooriumide assotsieerimise otsuses.

AKV riikide osas on need koostöö vahendid ette nähtud AKV-EÜ lepingu Ib lisas sätestatud finantsprotokolliga. Rahaliste vahendite ettenägemisel lähtutakse ka sisekokkuleppe sätetest ning peetakse silmas selle artikli 6 kohaste programmide ja selle rakendamisega seotud kulude katteks reserveeritud vahendeid.

ÜMTde osas on need instrumendid ette nähtud ülemeremaade assotsieerimist käsitleva otsuse IIA lisas. Nende rahaliste vahendite ettenägemisel võetakse arvesse ka selle lisa artikli 3 lõikes 4 sätestatud eraldamata vahendite reservi ning selle artikli 1 lõike 1 punkti c kohasteks uuringuteks või tehnilise abi meetmeteks reserveeritud vahendeid.

4. PEATÜKK

Usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõte

Artikkel 11

1. EAFi vahendeid kasutatakse usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte kohaselt ehk säästlikult, tõhusalt ja mõjusalt.

2. Säästlikkus tähendab, et vahendid, mida tegevuses kasutatakse, tehakse kättesaadavaks õigel ajal ja et nende kogus ja laad on sobivad ja nende hind võimalikult väike.

Tõhusus tähendab parimat võimalikku suhet kasutatud vahendite ja saavutatud tulemuste vahel.

Mõjusus tähendab seatud eesmärkide ja kavandatud tulemuste saavutamist.

3. Püstitatakse konkreetseid, mõõdetavaid, saavutatavaid, asjakohaseid ja ajastatud eesmärke. Nende saavutamist jälgitakse tulemuslikkuse näitajate abil.

Artikkel 12

Otsuste tegemise parandamiseks, eelkõige artiklis 57 osutatud liikmesriikide osamaksude kindlaksmääramise põhjendamiseks ja täpsustamiseks, on vaja järgmisi hindamisi:

- kavandatavat toimingut hinnatakse enne EAFi vahendite kasutamist;
- toiming esitatakse järeelhindamiseks, et tagada kasutatud vahendite vastavus kavandatud eesmärkidele.

Artikkel 13

1. Usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõte eeldab, et EAFi vahendeid kasutatakse iga juhtimisviisi puhul tõhusa ja mõjusa sisekontrolli all.

2. EAFi vahendite kasutamisel tähendab sisekontroll kõiki juhtimistasandeid hõlmavat protsessi, mille eesmärk on piisaval määral tagada järgmiste eesmärkide saavutamine:

- toimingute mõjususe, tõhususe ja säästlikkuse;
- aruandluse usaldusvärsus;
- varade ja teabe säilivuse tagamine;
- pettuste ja eeskirjade rikkumiste ennetamine ja tuvastamine;
- asjaomaste tehingute seaduslikkuse ja korrakohasusega seotud riskide piisav juhtimine, mis võtab arvesse programmide mitmeaastasust ja asjaomaste maksete laadi.

5. PEATÜKK

Läbipaistvuse põhimõte

Artikkel 14

1. EAFi vahendeid kogutakse ja kasutatakse ning raamatupidamisarvestus toimub kooskõlas läbipaistvuse põhimõttega.

2. Sisekokkuleppe artikli 7 kohaste kohustuste ja maksete igaaastased prognoosid koos käesoleva määruse artiklis 118 nimetatud EAFi raamatupidamisaruandega avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

3. Kui EAFi vahendeid kasutatakse tsentraliseeritult ja komisjoni talituste poolt otse, teeb komisjon asjakohasel viisil kättesaadavaks teabe EAFi vahenditest abi saajate kohta, ja kui neid vahendeid eraldavad muude juhtimisviiside puhul isikud, kellele on delegeeritud rahastamisega seotud ülesanded, teabe nendest vahenditest abi saajate kohta.

Kõnealune teave tehakse kättesaadavaks vastavalt konfidentsiaalsusnõuetele, eelkõige isikuandmete kaitse nõuetele, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivis 95/46/EÜ (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta) ⁽¹⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2001. aasta määruses (EÜ) nr 45/2001 (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta) ⁽²⁾, ning samuti vastavalt turvalisuse nõuetele, arvestades iga artiklis 20 osutatud juhtimisviisi eripära.

III JAOTIS

VAHENDID JA LIIKMESRIIKIDE OSAMAKSUD

1. PEATÜKK

EAFi vahendite koostisosad

Artikkel 15

EAFi vahendid koosnevad sisekokkuleppe artiklis 1 sätestatud summadest.

Artikkel 16

1. Komisjon võib hallata vastavalt määruse (EÜ) nr 617/2007 artikli 9 lõigetele 1 ja 2 nii liikmesriikide kui ka teiste doonorriikide rahalisi osamakse nende nimel, sealhulgas nende riiklike ja poolriiklike asutuste nimel, või rahvusvaheliste organisatsioonide osamakse teatavatele EAFi rahastatavatele projektidele või programmidele.

2. Komisjon võib hallata liikmesriikide vabatahtlikke sisse-makseid vastavalt määruse (EÜ) nr 617/2007 artikli 9 lõigetele 4 ja 5 ning asjaomaste kahepoolsete kaasrahastamise lepingutega ette nähtud erikorra kohaselt.

3. Lõigetes 1 ja 2 määratletud täiendavaid vahendeid hallatakse EAFi vahendite haldamise eeskirjade kohaselt.

IV JAOTIS

EAFi VAHENDITE KASUTAMINE

1. PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 17

Komisjon võib oma EAFi vahendite kasutamisega seotud volitusi delegeerida oma talitustele käesoleva määrusega ettenähtud tingimuste kohaselt ning komisjoni poolt delegeerimisdokumendis sätestatu piires. Volitatud esindajad võivad tegutseda ainult oma otseste volituste piires.

⁽¹⁾ EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

⁽²⁾ EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1.

Artikkel 18

1. Kõikidel finantsjuhtimises osalejatel ja mis tahes muudel isikutel, kes osalevad EAFi vahendite kasutamises, haldamises, auditeerimises või kontrollimises, on keelatud võtta meetmeid, mille tagajärjel võivad nende oma huvid sattuda vastuollu ühenduse huvidega. Huvide konflikti tekkimisel peab asjaomane isik sellistest meetmetest hoiduma ja suunama asja pädevale ametiisikule.

2. Huvide konfliktiga on tegemist siis, kui finantsjuhtimises osaleja või mis tahes muu lõikes 1 osutatud isik ei saa oma ülesandeid täita erapooletult ja objektiivselt ning see on tingitud perekondlikest, emotsionaalsetest, poliitilistest või riikliku kuuluvusega seotud, majanduslikest või EAFi vahenditest abi saajatega ühiste huvidega seotud põhjustest.

3. Lõigete 1 ja 2 rakendamisel kohaldatakse *mutatis mutandis* määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artiklit 34.

Artikkel 19

Käesolevas jaotises tähistab mõiste „töötajad” isikuid, kelle suhtes kehtivad personalieeskirjad.

2. PEATÜKK

Kasutusviisid

1. jagu

Üldsätted

Artikkel 20

1. Komisjon kasutab EAFi vahendeid kooskõlas artiklitega 21 kuni 29 ühel järgmistest viisidest:

- a) detsentraliseeritud juhtimise teel;
- b) tsentraliseeritud juhtimise teel;
- c) ühiselt rahvusvaheliste organisatsioonidega.

2. Käesoleva peatüki rakendamisel kohaldatakse *mutatis mutandis* määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 I osa IV jaotise 2. peatüki „täitmisviisid”.

2. jagu

Detsentraliseeritud juhtimine

Artikkel 21

Üldjuhul kasutab komisjon EAFi vahendeid ühel järgmistest viisidest:

- a) detsentraliseeritud juhtimise teel koos AKV riikidega vastavalt AKV-EÜ lepingus sätestatud tingimustele ning kohaldades kõnealuse lepingu artiklis 57 ja selle IV lisa artiklites 34, 35 ja 36 sätestatud vastutusjaotust;

- b) detsentraliseeritud juhtimise teel koos ÜMTdega vastavalt ülemereterritooriumide assotsieerimise otsuse ja selle rakendusmeetmete tingimustele.

Artikkel 22

1. Detsentraliseeritud juhtimise puhul korraldab komisjon EAFi vahenditest toimuvat rahastamist vastavalt lõigetes 2, 3 ja 4 sätestatud üksikasjalikele eeskirjadele. Nagu ka tsentraliseeritud juhtimise puhul, võib komisjon delegeerida sellisest juhtimisest välja jäävad ülesanded artikli 25 lõigetes 2 kuni 5 osutatud isikutele.

2. Abisaajatest AKV riigid või ÜMTd:

- a) teevad korrapäraseid kontrolle, tagamaks et EAFi vahenditest rahastatavad toimingud sooritatakse nõuetekohaselt;
- b) võtavad asjakohaseid meetmeid rikkumiste ja pettuste ärahoidmiseks ja algatavad vajaduse korral kohtumenetlusi valesti makstud vahendite tagasinõudmiseks.

3. Komisjon kasutab talle antud volituste piires ja selleks, et tagada rahasummade kasutamine vastavalt kohaldatavatele normidele, kontrollimis- ja heakskiitmenetlusi või finantskorrektsioone, mis võimaldavad tal täita oma AKV-EÜ lepingust, eelkõige selle IV lisa artikli 34 lõikest 1, ning ülemereterritooriumide assotsieerimise otsusest, eelkõige selle artiklist 20 ja 32, tulenevaid kohustusi.

4. Partnerriigid ja -territooriumid, kellele on delegeeritud EAFi vahendite kasutamise ülesanded, tagavad kooskõlas artikli 14 lõikega 3 nendest vahenditest abi saajate iga-aastase piisava tagantjärele avalikustamise.

Artikkel 23

Komisjon kontrollib EAFi vahenditest rahastatavate toimingute teostamist AKV riikide ja ÜMTde poolt.

Seda kontrolli võib teostada eelneva heakskiitmise, järelkontrolli või liitmenetluse teel, vastavalt AKV-EÜ lepingu ning ülemereterritooriumide assotsieerimise otsuse ja selle otsuse rakendusmeetmetele.

Artikkel 24

Olenevalt AKV-EÜ lepinguga ning ülemereterritooriumide assotsieerimise otsuse ja selle rakendusmeetmetega ette nähtud detsentraliseerituse ulatusest püüab komisjon julgustada abisaajatest AKV riike ja ÜMTsid neile AKV-EÜ lepingu ja ülemeremaade assotsieerimise otsusega antud volituste teostamisel järgima artiklis 11 sätestatud usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet ning eelkõige järk-järgult kohaldama järgmisi nõudeid:

- a) hanke- ja toetuste andmise menetlused on läbipaistvad, mittediskrimineerivad ning välistavad huvide konflikti;

- b) tulemuslik ja tõhus toimingute haldamise sisekontrollisüsteem, mis hõlmab eelarvevahendite kasutaja ja peaarvupidaja või neile vastavate ametikohtade ülesannete tõhusat eristamist;

- c) raamatupidamisarvestuse süsteem, mille abil on võimalik kontrollida EAFi vahendite kasutamise nõuetekohasust ja kajastada EAFi vahendite kasutamist EAFi raamatupidamisarvestuses;

- d) sõltumatuid välisauditeid teevad selleks pädevad riiklikud asutused;

- e) artikli 101 lõikes 1 osutatud otsese töövõtu puhul on olemas nõuetekohased sätted kohalike avansikontode haldamiseks ja kontrollimiseks ning määratletud on kohalike avansikontode haldaja ja kohaliku peaarvupidaja kohustused.

Esimese lõigu kohaldamiseks lisab komisjon kokkuleppel abisaajatest AKV riikide ja ÜMTdega vastavad sätted artikli 70 lõikes 3 nimetatud rahastamislepingutesse.

3. jagu

Tsentraliseeritud juhtimine

Artikkel 25

1. EAFi vahendite kasutamise tsentraliseeritud juhtimine komisjoni poolt tähendab, et EAFi vahendite kasutamisega seotud ülesandeid täidavad vahetult komisjoni talitused või neid täidetakse delegeerimise teel kaudselt käesoleva artikli lõigete 2 kuni 4 ja artiklite 26 kuni 29 alusel.

EAFi vahendite kaudset kasutamist kooskõlas käesoleva artikli lõigetega 2 kuni 4 ja artiklitega 27 kuni 29 kasutatakse ka juhul, kui käesoleva artikli lõikes 3 osutatud isikutele delegeeritakse detsentraliseeritud juhtimisest välja jäävaid ülesandeid.

2. Komisjon ei tohi delegeerida kolmandatele isikutele oma täitevolitusi, mis tulenevad AKV-EÜ lepingust või ülemereterritooriumide assotsieerimise otsusest, kui nende volitustega kaasneb poliitiliste valikute tegemist hõlmav suur kaalutusõigus. EAFi vahendite kasutamisega seotud delegeeritud ülesanded peavad olema selgelt määratletud ning nende täitmist tuleb täielikult kontrollida.

EAFi vahendite kasutamise ülesandeid tuleb delegeerida kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega ning see peab tagama ühenduse meetmete nähtavuse. Selliselt delegeeritud ülesanded ei tohi tekitada huvide konflikte.

3. Komisjon võib delegeerida avaliku võimu teostamisega ja eelkõige rahaliste vahendite kasutamisega seotud ülesandeid lõikega 2 ette nähtud ulatuses järgmistele isikutele:

- a) nõukogu määruse (EÜ) nr 58/2003⁽¹⁾ alusel loodud täitevasutused;

⁽¹⁾ EÜT L 11, 16.1.2003, lk 1.

- b) riiklikud avalik-õiguslikud juriidilised isikud või eraõiguslikud isikud, kes täidavad avalik-õiguslikke eesmärke ning on neile delegeeritud ülesannete täitmiseks esitanud piisavad finantstagatised.

Komisjon võib kasutada EAFi vahendeid, et maksta nimetatud isikutele rahalist hüvitist tehtud halduskulude katteks.

Komisjon teatab igal aastal sellistest juhtumistest ning asjaomaste isikute ja asutuste nimed nõukogule. Ta põhjendab siseriiklike asutuste kasutamist asjakohaselt.

4. Lõike 3 punktis a osutatud asutusele eraldatud EAFi vahendite kasutamist teostab selle asutuse juht.

5. EAFist saadud vahendite kasutamise ülesannete täitmisel teevad lõikes 3 osutatud asutused ja isikud korrapäraseid kontrole, tagamaks et EAFi vahenditest rahastatavad meetmed rakendatakse nõuetekohaselt.

Nad võtavad asjakohaseid meetmeid, et hoida ära rikkumisi ja pettusi, ning algatavad vajaduse korral kohtumenetlusi, et nõuda tagasi valesti makstud või nõuetevastasel kasutatud vahendid.

Artikkel 26

Kui komisjon kasutab EAFi vahendeid kaudse tsentraliseeritud juhtimise teel, hangib ta kõigepealt tõendid järgmise olemasolu ja nõuetekohase toimimise kohta isikutel, kellele ta EAFi vahendite kasutamise usaldab:

- a) läbipaistvad ja mittediskrimineerivad hanke- ja toetuste andmise menetlused, mis välistavad huvide konflikti ja on kooskõlas V ja VII jaotisega;
- b) mõjus ja tõhus toimingute haldamise sisekontrollisüsteem, mis hõlmab eelarvevahendite käsutaja ja peaarvepidaja või neile vastavate ametikohtade ülesannete tõhusat eristamist;
- c) raamatupidamisarvestuse süsteem, mille abil on võimalik kontrollida EAFi vahendite kasutamise nõuetekohasust ja kajastada EAFi vahendite kasutamist EAFi raamatupidamisarvestuses;
- d) sõltumatu välisaudit;
- e) teabe üldkättesaadavus ühenduse määrustega ettenähtud tasandil;
- f) EAFi vahenditest abi saajate asjakohane iga-aastane tagantjärele avaldamine kooskõlas artikli 14 lõikega 3.

Komisjon võib tunnustada artikli 25 lõikes 3 osutatud asutuste audit-, raamatupidamisarvestuse ning hanke- ja toetuste andmise süsteemid samaväärseks enda omadega, võttes asjakohaselt arvesse rahvusvaheliselt tunnustatud standardeid.

Artikkel 27

1. Komisjon tagab delegeeritud ülesannete täitmise järelevalve, hindamise ja kontrolli. Ta võtab oma kontrollisüsteemide abil kontrollimiste tegemisel arvesse kontrollisüsteemide võrdväärsust.

2. Euroopa Pettustevastasel Ametil (OLAF) on asutuste suhtes, kellele ülesanded on delegeeritud, samad volitused kui komisjoni talituste suhtes. Kõnealused asutused rakendavad vajalikke meetmeid, et aidata OLAFil läbi viia sisejuurdlusi. Selliste asutuste poolt EAFi vahendite kasutamiseks tehtud iga toiminguga ning eelkõige iga otsuse ja iga nende poolt sõlmitud lepingu puhul tuleb konkreetselt ette näha samasugune kontroll, nagu nähakse ette artikli 70 lõikes 4.

Artikkel 28

Komisjon tohib EAFi vahenditest saadud summade kasutamisega seotud toiminguid, nagu näiteks maksete tegemist ja sissenõudmist, delegeerida üksnes artikli 25 lõike 3 esimese lõigu punktis b osutatud välistele eraõiguslikele isikutele või asutustele või üksnes erandjuhtudel, kui asjaomased maksed tuleb teha komisjoni määratud abisaajatele, neid tehakse komisjoni määratud tingimustel ja summades ning need ei hõlma kaalutusõiguse kasutamist makseid tegeva isiku või asutuse poolt.

Ülesanded, mida võib lepingu alusel anda muudele kui artikli 25 lõike 3 esimese lõigu punktis b nimetatud välistele eraõiguslikele isikutele või asutustele, on tehnilisi oskusi nõudvad ning haldus-, ettevalmistus- või kõrvalülesanded, mis ei hõlma avaliku võimu ega kaalutusõiguse kasutamist.

4. jagu

Haldamine koostöös rahvusvaheliste organisatsioonidega

Artikkel 29

1. Kui komisjon kasutab EAFi vahendeid ühise juhtimise teel, delegeerib ta teatavad vahendite kasutamisega seotud ülesanded rahvusvahelistele organisatsioonidele järgmistel juhtudel:

- a) alati, kui komisjon ja rahvusvaheline organisatsioon on seotud pikaajalise raamlepinguga, millega on sätestatud nende koostöö halduslik ja finantskorraldus;
- b) alati, kui komisjon ja rahvusvaheline organisatsioon töötavad välja ühisprojekti või -programmi;
- c) kui tegemist meetmetega, mille korral mitme rahastaja vahendid ühendatakse ja neid ei kirjendata sihtotstarbelistesse kuluartiklitesse ega -kategoriatesse, st kui tegemist on mitme rahastajaga meetmetega.

Need organisatsioonid kohaldavad oma raamatupidamis-, auditi-, sisekontrolli- ja hankemenetlustes standardeid, mis annavad rahvusvaheliselt tunnustatud standarditest tulenevatega võrdväärsed tagatised.

2. EAFi vahenditest rahastatavate toimingute teostamist rahvusvaheliste organisatsioonide poolt kontrollib komisjon. Kontrolli teostatakse kas eelneva heakskiitmise, järelkontrollimiste või liitmenetluse abil.

3. Rahvusvahelise organisatsiooniga rahastamise kohta sõlmitud üksikleping sisaldab üksikasjalikke sätteid rahvusvahelisele organisatsioonile antud ülesannete täitmise kohta.

4. Rahvusvahelised organisatsioonid, kellele vahendite kasutamise ülesanded delegeeritakse, tagavad kooskõlas artikli 14 lõikega 3 EAFi vahenditest abisaajate asjakohase iga-aastase tagantjärele avaldamise.

3. PEATÜKK

Finantsjuhtimises osalejad

Artikkel 30

Komisjon tagab igale EAFi finantsjuhtimises osalejale ülesannete täitmiseks vajalikud vahendid ning lepingu, kus on üksikasjalikult määratletud osaleja ülesanded, õigused ja kohustused.

1. jagu

Ülesannete lahususe põhimõte

Artikkel 31

Eelarvevahendite käsutaja ja peaarvupidaja ülesanded on lahutatud ja neid ei või omavahel ühendada.

2. jagu

Eelarvevahendite käsutaja

Artikkel 32

1. Artiklis 2 osutatud toimingutele eraldatud vahendite kasutamisel täidab komisjon eelarvevahendite käsutaja ülesandeid.

2. Komisjon määrab kindlaks sobiva taseme töötajad, kellele ta delegeerib eelarvevahendite käsutaja ülesanded, ning määratleb delegeeritavad volitused ja edasidelegerimise võimalused.

3. Eelarvevahendite käsutaja volitusi delegeeritakse või delegeeritakse edasi üksnes töötajatele.

4. Volitatud või edasivolitatud eelarvevahendite käsutajad võivad tegutseda üksnes volikirjas või edasivolitamiskirjas sätestatud ulatuses. Delegeeritud või edasidelegeeritud volitustega

vastutaval eelarvevahendite käsutajal võib oma ülesannete täitmiseks olla üks või mitu töötajast abilist, kellele tema vastutusel usaldatakse teatavad EAFi vahendite kasutamise ja raamatupidamisarvestusega seotud toimingud.

Artikkel 33

Eelarvevahendite käsutaja vastutab järgmise eest:

a) kulude ja tulude haldamine kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega;

b) seaduslikkuse ja korra kohasuse nõuete täitmine.

Artikkel 34

1. Kulude haldamiseks võtab delegeeritud ja edasidelegeeritud volitustega eelarvevahendite käsutaja rahastamis- ja vajaduse korral juriidilisi kohustusi, tõendab kulusid ja kinnitab makseid ning valmistab ette EAFi vahendite kasutamist.

2. Tulude haldamine hõlmab saada olevate summade eelarvestuste koostamist, nõuete kindlaksmääramist ja sissenõudekorralduste väljastamist. Kui see on asjakohane, võib see hõlmata ka kindlaksmääratud nõuetest loobumist.

Artikkel 35

Programmide või projektide täitmisega seotud toiminguid teeb AKV-EÜ lepingu IV lisa artiklis 35 ning ülemereterritooriumide assotsieerimise otsuse rakendusmeetmetes ette nähtud siseriiklik või piirkondlik eelarvevahendite käsutaja AKV-EÜ lepingu IV lisa artiklite 34, 35 ja 36 alusel tihedas koostöös komisjoniga, välja arvatud juhul, kui tegemist on tsentraliseeritud juhtimisega või kui juhtimine toimub koostöös rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Artikkel 36

1. Kui delegeeritud volitustega eelarvevahendite käsutaja saab teada probleemidest EAFi vahendite haldamisega seotud menetlustes, võtab ta koos siseriikliku või piirkondliku eelarvevahendite käsutajaga olukorra parandamiseks ühendust kõigi vajalike isikutega ning võtab mis tahes vajalikke meetmeid.

Kui siseriiklik või piirkondlik eelarvevahendite käsutaja ei täida või ei saa täita oma AKV-EÜ lepingust tulenevaid kohustusi, võib delegeeritud volitustega eelarvevahendite käsutaja teda ajutiselt asendada, millisel juhul võib komisjon saada asjaomasele AKV riigile eraldatud vahendite hulgast rahalist hüvitist tekkinud täiendava halduskoormuse katteks.

2. Delegeeritud volitustega eelarvevahendite käsutaja võtab lõike 1 kohaseid meetmeid asjaomase siseriikliku või piirkondliku eelarvevahendite käsutaja nimel ja eest.

Artikkel 37

1. Delegeeritud volitustega eelarvevahendite käsutaja kehtestab juhtimiskeskonna ja rahastatavate toimingute laadiga seotud ohte asjakohaselt arvesse võttes ning komisjoni vastuvõetud miinimumnõuete kohaselt organisatsioonilise struktuuri ning oma ülesannete täitmiseks kohandatud haldus- ja sisekontrollimenetlused, sealhulgas vajaduse korral järelkontrollimise.

2. Enne toimingu heakskiitmist kontrollib selle teostus- ja finantsaspekte töötaja, kelleks ei või olla toimingu algatanud isik. Toimingu algatamine ning selle eel- ja järelkontrollimine on eraldiseisvad ülesanded.

3. Kõikidel töötajatel, kes vastutavad finantstoimingute kontrollimise eest, peavad olema vajalikud kutseoskused. Nad täidavad komisjoni kehtestatud kutsenorme.

4. Kui finantsjuhtimises ja tehingute kontrollimises osalev töötaja leiab, et otsus, mille täitmist või millega nõustumist tema ülemus temalt nõuab, on eeskirjavastane või vastuolus usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtete või kutse-eeskirjadega, mida ta peab täitma, teatab ta sellest volitatud eelarvevahendite käsutajale kirjalikult ja kui viimane ei võta meetmeid, artikli 54 lõikes 3 osutatud toimikonnale.

Pettuse, korruptsiooni või muu ebaseadusliku tegevuse korral, mis võib kahjustada ühenduse huve, teatab ta sellest kehtivatest õigusaktidest osutatud ametiisikutele ja asutustele.

Artikkel 38

Delegeeritud volitustega eelarvevahendite käsutaja annab komisjonile oma ülesannete täitmisest aru iga-aastase tegevusaruandega, mis sisaldab finants- ja haldusteavet, ning kinnitab selles, et aruandes esitatud teave on tõene ja aus, välja arvatud juhul, kui kulude ja tulude osas tehtud reservatsioonidega on ette nähtud teisiti.

Kõnealusel aruandes võrreldakse tegevuse tulemusi seatud eesmärkidega ja esitatakse tegevusega seotud riskid ning kirjeldatakse käsutusse antud vahendite kasutamist ning sisekontrollisüsteemi mõjusust ja tõhusust. Tegevusaruande ja mis tahes muu esitatud teabe vaatab läbi siseaudiitor. Hiljemalt iga aasta 15. juuniks saadab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule kokkuvõtte eelmise aasta tegevusaruandest.

3. jagu

Peaarvepidaja

Artikkel 39

1. Komisjon määrab peaarvepidaja, kes vastutab järgmise eest:

- a) maksete nõuetekohane sooritamine, tulude kogumine ja kindlaksmääratud saadaolevate summade sissenõudmine;

- b) raamatupidamisaruannete koostamine ja esitamine VIII jaotise kohaselt;

- c) arvepidamine, mis hõlmab:

- i) artiklis 15 nimetatud assigneeringuid, välja arvatud investeerimisrahastu ja intressitoetuste assigneeringud;

- ii) artiklis 70 nimetatud kohustusi;

- iii) makseid, tulusid ja võlgnevusi;

- d) raamatupidamisarvestuse eeskirjade ja meetodite ning kontoplaani kehtestamine VIII jaotise kohaselt;

- e) raamatupidamisarvestuse süsteemide kehtestamine ja heakskiitmine ning vajaduse korral selliste delegeeritud volitustega eelarvevahendite käsutaja sisseseatud süsteemide heakskiitmine, mis on mõeldud raamatupidamisandmete kogumiseks või põhjendamiseks;

- f) sularahahaldus.

Peaarvepidaja on volitatud kontrollima esimese lõigu punktis e osutatud heakskiitmise kriteeriumide täitmist.

2. Peaarvepidaja hangib delegeeritud volitustega eelarvevahendite käsutajalt ja EIP-lt kogu vajaliku teabe, mida on vaja EAFi vahendite kasutamist tõeselt kajastavate raamatupidamisaruannete koostamiseks, kusjuures kumbki eelnimetatu tagab omalt poolt selle teabe usaldusväärsuse.

Artikkel 40

1. Enne kui komisjon raamatupidamisaruanded kinnitab, kirjutab peaarvepidaja neile alla, tõendades sellega oma põhjendatud veendumust, et aruanded annavad EAFi finantsolukorrast tõese ja ausa pildi.

Selleks veendub peaarvepidaja järgmises:

- a) raamatupidamisaruanded on koostatud kooskõlas tema poolt kehtestatud raamatupidamisarvestuse eeskirjade, -meetodite ja -süsteemidega, mis vastavad käesolevas määruses sätestatud eeskirjadele;

- b) raamatupidamisaruannetes on kajastatud kõik kulud ja tulud.

Delegeeritud volitustega eelarvevahendite käsutaja edastab peaarvepidajale kogu teabe, mida viimasel on vaja oma töökohustuste täitmiseks.

Eelarvevahendite käsutaja vastutab täielikult tema halduses olevate vahendite nõuetekohase kasutamise ning tema kontrolli all tehtud kulutuste seaduslikkuse ja korrakohasuse eest.

Artikkel 41

Peaarvepidajal on õigus saadud teavet kontrollida ja teha täiendavaid kontrole, mida ta peab raamatupidamisaruannete allkirjastamiseks vajalikuks. Vajadusel teeb peaarvepidaja reservatsioonide, selgitades täpselt kõnealuste reservatsioonide iseloomu ja ulatust.

Artikkel 42

Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, on ainuüksi peaarvepidajal õigus hallata sularaha ja selle ekvivalente. Ta vastutab nende säilimise eest.

Artikkel 43

Üksnes peaarvepidaja võib teatavaid oma töökohustusi delegeerida oma alluvatele, välja arvatud juhul, kui käesolevas määruses on sätestatud teisiti.

Volikirjas täpsustatakse volitatutele usaldatud ülesanded.

4. jagu

Makseasutus

Artikkel 44

1. AKV-EÜ lepingu IV lisa artikli 37 lõigetes 1 ja 4 ning ülemereterritooriumide assotsieerimise otsuse rakendusmeetmetes sätestatud maksete sooritamiseks avab eelarvevahendite käsutaja AKV riikide väeringutes või ÜMTde kohalikes väeringutes maksete jaoks vajaduse korral kontod AKV riikide ja ÜMTde finantseerimisasutustes ning eurodes ja muudes väeringutes maksete jaoks kontod liikmesriikide finantseerimisasutustes.

2. Need makseasutustena tegutsevad finantseerimisasutused teevad peaarvepidaja korraldusel makseid.

3. AKV-EÜ lepingu artikli 37 lõike 2 kohaselt ei maksta AKV riikide ja ÜMTde finantseerimisasutustes avatud kontodel olevatelt hoiustelt intressi ning viimased ei saa oma teenuste eest tasu.

Kooskõlas sisekokkuleppe artikli 1 lõikega 6 makstakse liikmesriikide finantseerimisasutustes avatud kontodel olevatelt hoiustelt intressi. Kogunenud intress kantakse ühele nimetatud artiklis ette nähtud kontole.

Artikkel 45

Komisjoni ja AKV-EÜ lepingu IV lisa artiklis 37 ning ülemereterritooriumide assotsieerimise otsuse

rakendusmeetmetes sätestatud makseasutuste vahelised suhted reguleeritakse lepingutega. Pärast allkirjutamist saadetakse need lepingud teavitamise eesmärgil kontrollikoja.

Artikkel 46

1. Komisjon kannab artikli 59 lõike 3 kohaselt avatud erikontodelt üle summad, mis on vajalikud vahendite kandmiseks tema nimel artikli 44 kohaselt avatud kontodele. Ülekanded tehakse projektide ja programmide rahavajadustest lähtuvalt.

2. Komisjon püüab kõik raha väljavõtmised artikli 59 lõike 3 esimeses lõigus nimetatud kontodelt teha nii, et tema vahendid jaguneksid nende kontode vahel alati võrdeliselt erinevate liikmesriikide EAFi osamaksudega.

Artikkel 47

EAFi kontodelt tehinguid tegema volitatud komisjoni töötajate allkirjad antakse asjaomastele pankadele kontode avamise või, kui töötajaid volitatakse hiljem, volituste andmise ajal.

5. jagu

Maksejuht

Artikkel 48

1. Artiklis 44 ette nähtud maksete tegemiseks määrab peaarvepidaja maksejuhi, kes teeb makseasutuse konto kaudu kohalikke makseid.

2. Maksejuhid valitakse ametnike hulgast või üksnes põhjendatud vajaduse korral teiste töötajate hulgast.

Artikkel 49

1. Maksejuht määratakse peaarvepidaja otsusega vastutava eelarvevahendite käsutaja põhjendatud ettepaneku alusel. Otsuses määratakse kindlaks maksejuhi ja eelarvevahendite käsutaja ülesanded ja kohustused.

Selles täpsustatakse vähemalt:

- tõendavate dokumentide esitamise sagedus ja kord;
- makseasutuses avatud kontole vahendite kandmise kord;
- peaarvepidaja poolt maksejuhile antud volituste kehtivusaeg;
- maksejuhi isikuandmed.

Esimeses lõigus osutatud otsust muudetakse samuti peaarvepidaja otsusega vastutava eelarvevahendite käsutaja põhjendatud ettepaneku alusel.

2. Maksejuht võib peaarvepidaja korraldusel teha nõuetekohaselt kinnitatud makseid kolmandatele isikutele makseasutuse pangakonto positiivse saldo piires.

Artikkel 50

Vahendite kandmine kohalikele pangakontodele

Peaarvepidaja kannab makseasutuse kontodele vahendeid ja jälgib neid kontosid, avades pangakontosid, delegerides allkirjaõigust ning viies läbi kontrollid kohapeal ja tsentraliseeritud kontodel.

Makseasutuse kontodele võib otse kanda mitmesuguseid kohalikke tuluseid, mis tekivad järgmisest:

- a) mitmesugused tagasimaksud,
- b) sissenõudekorraldused.

4. PEATÜKK

Finantsjuhtimises osalejate vastutus

1. jagu

Üldeeskirjad

Artikkel 51

1. Ilma et see piiraks distsiplinaarmedetmete võtmist, võib delegeritud ja edasidelegeritud volitustega eelarvevahendite käsutajad ametisse nimetanud asutus igal ajal nende volitused ajutiselt või lõplikult tühistada.

2. Ilma et see piiraks distsiplinaarmedetmete võtmist, võib komisjon igal ajal ajutiselt või lõplikult peatada peaarvepidaja ametivolitused.

3. Ilma et see piiraks distsiplinaarmedetmete võtmist, võib maksejuhi määranud asutus igal ajal ajutiselt või lõplikult peatada maksejuhi volitused.

Artikkel 52

1. Käesoleva peatüki sätteid ei piira kriminaalvastutust, mida võidakse artiklis 51 osutatud finantsjuhtimises osalejate suhtes kohaldada asjakohaste siseriiklike õigusnormide ja nende kehtivate sätete alusel, mis käsitlevad Euroopa ühenduste finantshuvide kaitset ja võitlust töötajaid või liikmesriikide ametnikke hõlmava korruptsiooni vastu.

2. Ilma et see piiraks käesoleva määruse artiklite 53 kuni 56 kohaldamist, võib eelarvevahendite käsutaja, peaarvepidaja või maksejuhi suhtes rakendada distsiplinaarmedetmeid ja rahalist vastutust, nagu on sätestatud personalieeskirjades.

Pettuse, korruptsiooni või muu õigusvastase tegevuse juhtumitest, mis võivad kahjustada ühenduse huve, teatatakse pädevatele ametiisikutele või asutustele.

2. jagu

Eelarvevahendite käsutajate suhtes kohaldatavad eeskirjad

Artikkel 53

Eelarvevahendite käsutaja artikli 52 lõikes 2 osutatud rahalist vastutust kohaldatakse eelkõige järgmistel juhtudel:

- a) kui eelarvevahendite käsutaja kas tahtlikult või omapoolse raske hooletuse tõttu määrab kindlaks sissenõutavaid summasid, väljastab sissenõudekorraldusi, võtab kulukohustusi või allkirjastab maksekorraldusi käesolevat määrust eirates;
- b) kui eelarvevahendite käsutaja ei vormista saadaolevat summat kindlaksmääravat dokumenti, ei anna välja sissenõudekorraldust või hilineb sellega või hilineb maksekorralduse väljaandmisega kas tahtlikult või omapoolse raske hooletuse tõttu, mille tagajärjel võivad kolmandad isikud esitada komisjoni vastu tsiviilhagi.

Artikkel 54

1. Kui delegeritud või edasidelegeritud volitustega eelarvevahendite käsutaja leiab, et otsus, mille ta peab tegema, on õigusvastane või vastuolus usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega, teatab ta sellest kirjalikult oma volitajale. Kui volitaja annab seejärel delegeritud või edasidelegeritud volitustega eelarvevahendite käsutajale kirjalikult põhjendatud korralduse kõnealune otsus vastu võtta, ei saa eelarvevahendite käsutajat vastutusele võtta.

2. Ametkonnasisese edasidelegerimise korral vastutab delegeritud volitustega eelarvevahendite käsutaja ka edaspidi tema poolt loodud haldus- ja sisekontrollisüsteemide tõhususe ja mõjususe ning edasidelegeritud volitustega eelarvevahendite käsutaja valimise eest.

3. Komisjoni poolt määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 kohaselt loodud finantsrikkumiste uurimise toimkond on pädev EAFi osas tuvastama finantsrikkumisi ning nende võimalikke tagajärgi. Seoses EAFi vahendite haldamisega komisjoni poolt suunatakse asju nimetatud toimkonnale vastavalt määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artiklile 75.

Toimkonna arvamuse põhjal otsustab komisjon, kas algatada menetlus distsiplinaarvastutuse kohaldamiseks või kohustada asjaosalisi hüvitist maksma. Kui toimkond tuvastab süsteemseid probleeme, saadab ta delegeritud volitustega eelarvevahendite käsutajale, eeldusel et see ei ole asjasse segatud, ja komisjoni siseaudiitorile aruande koos soovitusetega.

3. jagu

Peaarvepidaja ning maksejuhi suhtes kohaldatavad eeskirjad*Artikkel 55*

Peaarvepidaja kannab distsiplinaarvastutust ja peab hüvitama kahju personalieeskirjade sätete ja nendega ettenähtud korra kohaselt. Teda võib vastutusele võtta eelkõige järgmistel juhtudel:

- a) tema valduses olev raha, vara või dokumendid lähevad kaduma või kahjustuvad;
- b) ta muudab alusetult pangakontosid või postižirokontosid;
- c) tema sissenõutavad või makstavad summad ei ole kooskõlas vastavate sissenõude- või maksekorraldustega;
- d) ta jätab saadaoleva tulu sisse nõudmata.

Artikkel 56

Maksejuht kannab distsiplinaarvastutust ja peab hüvitama kahju personalieeskirjade sätete ja nendega ettenähtud korra kohaselt. Teda võib vastutusele võtta eelkõige järgmistel juhtudel:

- a) tema valduses olev raha, vara või dokumendid lähevad kaduma või kahjustuvad;
- b) ta ei suuda esitada nõuetekohaseid tõendavaid dokumente enda tehtud maksete kohta;
- c) ta teeb makseid isikutele, kellel ei ole õigust neid saada;
- d) ta jätab saadaoleva tulu sisse nõudmata.

5. PEATÜKK

Tulutoimingud

1. jagu

EAFi vahendite kasutatavaks tegemine*Artikkel 57*

1. Kooskõlas sisekokkuleppe artikliga 7 määratakse aastaste osamaksude ülemmäär $n + 2$ aastaks ja aastane osamaks $n + 1$ aastaks kindlaks lõigetes 2 kuni 7 sätestatud korra kohaselt. Aastased osamaksud tehakse kolmes osas. Need määratakse kindlaks lõigetes 2 kuni 7 sätestatud korras.

2. Komisjon esitab n aasta 15. oktoobriks ettepaneku, mis sisaldab järgmist:

- aastase osamaksu ülemmäär $n + 2$ aastaks;

— aastane osamaks $n + 1$ aastaks;

— $n + 1$ aasta osamaksu esimese osa suurus.

Nõukogu teeb kõnealuse ettepaneku suhtes otsuse n aasta 15. novembriks.

Liikmesriigid maksavad $n + 1$ aasta osamaksu esimese osa hiljemalt $n + 1$ aasta 21. jaanuariks.

3. Komisjon esitab $n + 1$ aasta 15. juuniks ettepaneku, mis sisaldab järgmist:

— $n + 1$ aasta osamaksu teise osa suurus;

— $n + 1$ aasta osamaks, mida on muudetud vastavalt tegelikele vajadustele, kui aastane osamaks erineb tegelikest vajadustest vastavalt sisekokkuleppe artikli 7 lõikele 3.

Nõukogu teeb ettepaneku suhtes otsuse hiljemalt 21 kalendripäeva möödudes pärast komisjoni ettepaneku esitamist.

Liikmesriigid maksavad osamaksu teise osa hiljemalt 21 kalendripäeva möödudes kuupäevast, mil nõukogu otsus neile teatavaks tehti.

4. Võttes arvesse EIP prognoose investeerimisrahastu haldamise ja toimingute, sealhulgas intressitoetuste kohta, koostab komisjon $n + 1$ aasta 15. juuniks kulukohustuste ja maksete ning n aasta, $n + 1$ aasta ja $n + 2$ aasta osamaksunõuete aastaste määrade kalkulatsiooni ja edastab selle nõukogule. $n + 1$ ja $n + 2$ aasta määrade aluseks on suutlikkus tagada tegelikult ettepanekule vastav vahendite tase.

5. Komisjon esitab $n + 1$ aasta 10. oktoobriks ettepaneku, mis sisaldab järgmist:

— $n + 1$ aasta osamaksu kolmanda osa suurus;

— $n + 1$ aasta osamaks, mida on muudetud vastavalt tegelikele vajadustele, kui aastane osamaks erineb tegelikest vajadustest vastavalt sisekokkuleppe artikli 7 lõikele 3.

Nõukogu teeb ettepaneku suhtes otsuse hiljemalt 21 kalendripäeva möödudes pärast komisjoni ettepaneku esitamist.

Liikmesriigid maksavad osamaksu kolmanda osa hiljemalt 21 kalendripäeva möödudes kuupäevast, mil nõukogu otsus neile teatavaks tehti.

6. Teatava aasta osamaksude kogusumma ei või ületada kõnealuseks aastaks määratud aastase osamaksu suurust. Aastase osamaksu suurus ei või ületada selleks aastaks määratud ülemmäära. Ülemmäära ei või suurendada, välja arvatud sisekokkuleppe artikli 7 lõike 4 kohaselt. Ülemmäära võimalik suurendamine on osa lõigetes 2–5 nimetatud ettepanekutest.

7. $n + 2$ aasta aastase osamaksu ülemmäär, $n + 1$ aasta aastane osamaks ja osamaksu osad sisaldavad vastavalt artiklitele 1 kuni 5 järgmist:

- a) komisjoni poolt hallatav summa ja
- b) EIP poolt hallatav summa, sealhulgas intressitoetuste rahastamiseks vajalik summa.

Artikkel 58

1. Artiklis 57 osutatud iga liikmesriigi makstavad osamaksu osad kehtestatakse selliselt, et need oleksid proportsionaalsed asjaomase liikmesriigi EAFi osamaksudega, mis on sätestatud sisekokkuleppe artikli 1 lõikes 2.

2. Osamaksunõuetega kustutatakse kõigepealt järjestikku varasemate EAFide jaoks ette nähtud summad.

Artikkel 59

1. Liikmesriikide osamaksud väljendatakse eurodes.
2. Kõik liikmesriigid tasuvad oma osamaksu summa eurodes.
3. Komisjoni poolt artikli 57 lõike 7 punkti a alusel kogutava summa osas teeb iga liikmesriik ülekande erikontole nimega „Euroopa Ühenduste Komisjon – Euroopa Arengufond”, mis avatakse selle liikmesriigi emissioonipangas või tema määratud finantseerimisasutuses. Need osamaksud jäävad nimetatud erikontodele, kuni on tarvis sooritada AKV-EÜ lepingu IV lisa artiklis 37 ning ülemereterritooriumide assotsieerimise otsuse rakendusmeetmetes sätestatud makseid.

EIP poolt artikli 57 lõike 7 punkti b alusel kogutava summa osas teeb iga liikmesriik ülekande vastavalt artiklile 146.

Vajadusel annab komisjon artiklis 57 nimetatud nõukogu otsuste rakendamiseks asjakohast tehnilist abi.

Artikkel 60

1. Kui käesoleva artikli kohaselt tasumisele kuuluvat osamaksu ei tasuta artikli 57 lõigetes 2–5 sätestatud tähtajaks, peab asjaomane liikmesriik tasuma maksmata jäänud summalt viivist.
2. Viivise määr on kahe protsendipunkti võrra suurem kui määr, mida Euroopa Keskpank kohaldab oma põhiliste refinantseerimistingute suhtes selle kuu esimesel päeval, mil tähtpäev

saabub, ning mis on avaldatud *Euroopa Liidu Teataja C* osas. Intressimäärale lisandub veerand protsendipunkti iga viivitatud kuu kohta.

Viivist makstakse kogu viivitatud aja eest ning seda arvutatakse alates esimesest kalendripäevast pärast vastava makse tähtpäeva.

3. Komisjonile artikli 57 lõike 7 punkti a alusel võlgnetavalt summalt arvestatud viivis kantakse ühele sisekokkuleppe artikli 1 lõikes 6 sätestatud kontodest.

EIP-le artikli 57 lõike 7 punkti b alusel võlgnetavalt summalt arvestatud viivis kantakse üle investeerimisrahastule.

Artikkel 61

AKV-EÜ lepingu Ib lisas sätestatud finantsprotokolli kehtivusaja lõppedes esitab komisjon vajadusel käesolevas määruses sätestatud tingimuste kohase nõude osamaksude kohta, mida liikmesriigid on kohustatud tasuma käesoleva määruse artikli 57 alusel.

2. jagu

Saadaolevate summade eelarvestus

Artikkel 62

1. Saadaolevate summade eelarvestuse teeb kõigepealt vastutav eelarvevahendite käsutaja, kes vastutab mis tahes meetmete korral või olukordades, kus EAFi võlgnetavad summad võivad tekkida või muutuda.

2. Erandina lõikest 1 ei tehta saadaolevate summade eelarvestust enne, kui liikmesriik teeb komisjonile kättesaadavaks oma EAFi osamaksu summa, nagu see on määratletud artiklites 57 ja 58. Vastutav eelarvevahendite käsutaja väljastab nende summade sissenõudmise korralduse.

3. Lõike 1 rakendamisel kohaldatakse *mutatis mutandis* määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artiklit 77.

3. jagu

Saadaolevate summade kindlaksmääramine

Artikkel 63

1. Saadaoleva summa kindlaksmääramine on toiming, millega volitatud või edasivolitatud eelarvevahendite käsutaja:

- a) kontrollib võla olemasolu;
- b) määrab kindlaks võla põhjendatuse ja suuruse või kontrollib seda;
- c) kontrollib võla maksmisele kuulumise tingimusi.

2. Komisjonile kättesaadavaks tehtud EAFi vahendid ning iga kindlakstehtud, kindla suurusega ja maksmisele kuuluv summa määratakse kindlaks peaarvupidajale antud sissenõudekorraldusega, millele järgneb võlgnikule saadetak teade võlgnevuse kohta, kusjuures mõlemad dokumendid koostab vastutav eelarvevahendite käsutaja.

3. Valesti makstud summad nõutakse tagasi.

4. EAFi tekkivate viiviste tingimuste suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artiklit 86.

4. jagu

Sissenõudmise kinnitamine

Artikkel 64

1. Sissenõudmise kinnitamine on toiming, millega vastutav volitatud või edasivolitatud eelarvevahendite käsutaja annab peaarvupidajale sissenõudekorralduse väljastamise teel käsu nõuda sisse saadaolev summa, mille esimesena nimetatu on kindlaks määratud.

2. Ilma et see mõjutaks AKV riikide või ÜMTde vastutust, võib komisjon isikutelt, välja arvatud riigid, saadaoleva summa formaalselt kindlaks määrata otsusega, mis on täitmisele pööratav asutamislepingu artiklis 256 sätestatutega samaväärsetel tingimustel.

3. Lõigete 1 ja 2 rakendamisel kohaldatakse *mutatis mutandis* määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artikleid 81 ja 84.

5. jagu

Sissenõudmine

Artikkel 65

1. Peaarvupidaja täidab sissenõudekorraldusi, mis käsitlevad vastutava eelarvevahendite käsutaja nõuetekohaselt kindlaksmääratud saadaolevaid summasid. Ta hoolitseb selle eest, et EAF saab oma tulud kätte ning tema õigused on kaitstud.

2. Summade sissenõudmisel tasaarvestab peaarvupidaja EAFi ja ühenduse nõuded võlgnikele samaväärsete nõuetega, mis viimastel on EAFi või ühenduse vastu ja mis on kindlad, kindlasummalised ja kuuluvad maksmisele.

3. Kui VI jaotises viidatud otsese töövõtu ja kaudsete detsentraliseeritud toimingute puhul ei täideta õigeaegselt EAFi nõudeid siseriikliku eelarvevahendite käsutaja vastu, võtab vastutav eelarvevahendite käsutaja kõik vajalikud meetmed võlgnetavate summade tegeliku tagasimaksmise saavutamiseks, kaasa arvatud vajaduse korral asjaomase korra kohaldamise peatamine selle riigi või ÜMT suhtes.

4. Kui delegeeritud või edasidelegeeritud volitustega eelarvevahendite käsutaja kavatses täielikult või osaliselt loobuda kindlaksmääratud saadaoleva summa sissenõudmisest, tagab ta, et loobumine on korrakohane ja kooskõlas usaldusväärse

finantsjuhtimise ja proportsionaalsuse põhimõttega. Loobumistsust tuleb põhjendada. Eelarvevahendite käsutaja võib selle otsuse tegemist delegeerida üksnes kooskõlas määrusega (EÜ, Euratom) nr 2342/2002.

5. Eelarvevahendite käsutaja võib kindlaksmääratud saadaolevaid summasid tühistada ja muuta.

6. EAFi nõuded kolmandate isikute vastu ja kolmandate isikute nõuded EAFi vastu kehtivad viis aastat.

7. Lõigete 1 kuni 6 rakendamisel kohaldatakse *mutatis mutandis* määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artikleid 82 kuni 85 ja 87 kuni 89.

6. PEATÜKK

Kulutoimingud

1. jagu

Üldsätted

Artikkel 66

Iga kuluartikkel seotakse kohustusega, kulu tõendatakse, kinnitatakse ja makstakse.

2. jagu

Kulukohustuste võtmine

Artikkel 67

Kulukohustuse võtmisele peab eelnema komisjoni või komisjoni volitatud asutuse rahastamisotsus.

Artikkel 68

1. Komisjonipoolne kulukohustuste võtmine on toiming, millega seotakse assigneering, mida on vaja hilisemateks makseteks, et täita juriidilist kohustust.

2. Komisjonipoolne juriidilise kohustuse võtmine on toiming, millega vastutav eelarvevahendite käsutaja võtab kolmanda isiku ees kohustuse või määrab selle kindlaks, mille tulemusena EAFi tekib kulutuse tegemise kohustus.

3. Kulukohustuse ja juriidilise kohustuse peab võtma sama eelarvevahendite käsutaja. Sellest nõudest tohib kõrvale kalduda järgmistel juhtudel:

a) komisjoni halduskulude puhul artikli 69 lõike 3 tähenduses, mille osas on kulukohustus jagatud vastavalt artikli 69 lõikele 2;

b) üldiste kulukohustuste puhul, mis on seotud artikli 70 lõike 3 kohaste rahastamislepingutega.

Artikkel 69

1. Komisjoni kulukohustus on individuaalne, kui abisaaja ja kulu suurus on teada.

Komisjoni kulukohustus on üldine, kui vähemalt üks individuaalse kohustuse tunnustest on kindlaks määrata.

2. Komisjoni halduskuludega seotud kulukohustused võib jagada mitme aasta peale iga-aastasteks osamakseteks. Jaotus määratakse kindlaks vastava juriidilise kohustusega.

3. Halduskulud käesoleva artikli lõike 2 ja artikli 68 lõike 3 punkti a kohaldamisel on järgmised:

- a) kulutused inimressurssidele, välja arvatud koosseisulised töötajad;
- b) koolituskulud;
- c) lähetuskulud;
- d) esinduskulud;
- e) istungikulud;
- f) kulutused seoses vabakutseliste tõlkide ja/või tõlkijatega;
- g) ametnike vahetustega seotud kulutused;
- h) vallas- ja kinnisvara rendi jooksvad kulud;
- i) mitmesugused kindlustuskulud;
- j) koristamis- ja hoolduskulud;
- k) telekommunikatsiooniteenuste kasutamisega seotud kulud;
- l) vee-, gaasi- ja elektrikulud;
- m) perioodiliste väljaannete kulud.

Artikkel 70

1. Vastutav eelarvevahendite kasutaja võtab enne kolmandate isikute ees komisjoni jaoks siduva juriidilise kohustuse võtmist kulukohustuse.

2. Komisjoni poolt vastavalt AKV-EÜ lepingule või ülemereterritooriumide assotsieerimise otsusele tehtud rahastamisotsused, millega lubatakse tal anda EAFist rahalist abi, tekitavad komisjonile kulukohustusi.

3. Komisjoni juriidiliste kohustuste tekke aluseks on:

- a) rahastamisleping ühendust esindava komisjoni ja abisaajatest AKV riikide või ÜMTde või nende määratud asutuste vahel;
- b) toetus- või muu leping komisjoni ja asjaomaste meetmete rakendamise eest vastutavate riiklike või rahvusvaheliste

avalik-õiguslike asutuste või füüsiliste või juriidiliste isikute vahel.

4. Igas rahastamislepingus sätestatakse selgesõnaliselt komisjoni, OLAFi ja kontrollikoja õigus kontrollida kõikide EAFi vahenditest rahastatud töövõtjate ja alltöövõtjate dokumente ning teha kohapeal kontrollimisi.

Artikkel 71

Kulukohustuse võtmisel tagab vastutav eelarvevahendite kasutaja, et:

- a) kulu on kirjendatud õigesse eelarvepunkti;
- b) vahendid on ette nähtud;
- c) kulu on kooskõlas asjakohaste sätetega, eriti AKV-EÜ lepingu, ülemereterritooriumide assotsieerimise otsuse, sisekokkuleppe, käesoleva määruse ning kõikide nende sätete rakendamiseks vastuvõetud õigusaktidega;
- d) järgitakse usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet.

Artikkel 72

Juriidilise kohustuse registreerimisel tagab eelarvevahendite kasutaja järgmist:

- a) kohustus on kaetud vastava kulukohustusega;
- b) kulu on kooskõlas eeskirjade ja asjakohaste sätetega, eriti AKV-EÜ lepingu, ülemereterritooriumide assotsieerimise otsuse, sisekokkuleppe, käesoleva määruse ning kõikide nende sätete rakendamiseks vastuvõetud õigusaktidega;
- c) järgitakse usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet.

3. jagu

Kulukohustuste võtmine tsentraliseeritud või ühise juhtimise korral

Artikkel 73

Kui komisjon haldab EAFi vahendeid tsentraliseeritult või ühiselt, kohaldatakse kulukohustuse võtmisel käesoleva jao sätteid.

Artikkel 74

1. Üksikute kulukohustustega seotud juriidilised kohustused võtab komisjon hiljemalt N aasta 31. detsembriks, kusjuures N aasta on see aasta, mil komisjon võttis asjaomase kulukohustuse vastavalt artikli 68 lõikele 3.

2. Üldjuhul katavad üldised kulukohustused vastavate komisjoni poolt N + 1 aasta 31. detsembriks võetud üksikute juriidiliste kulukohustuste kogumaksumuse, kusjuures N aasta on aasta, mil komisjon võttis üldise kulukohustuse vastavalt artikli 68 lõikele 3.

Artikli 70 lõike 3 punktis a osutatud üldiste kulukohustuste täitmisel aga sõlmib komisjon vastavad üksiklepingud ja kokkulepped hiljemalt kolme aasta jooksul pärast rahastamislepingu sõlmimist.

Auditeerimist ja hindamist käsitlevad üksiklepingud ja kokkulepped võib sõlmida hiljem. Juba sõlmitud lepingute lisad võib samuti sõlmida hiljem.

Lõikes 1 ja käesoleva lõike esimeses ja teises lõigus nimetatud tähtpäevade möödumisel tühistab vastutav eelarvevahendite käsutaja kasutamata jäänud osaga seotud kulukohustused.

Artikkel 75

1. Enne üldise kulukohustuse alusel komisjoni poolt võetud üksiku juriidilise kohustuse allakirjutamist kirjendab vastutav eelarvevahendite käsutaja selle summa EAFi kontodele ja arvab selle maha üldisest kulukohustusest.

2. Juriidilistel kohustustel, mis on võetud seoses meetmetega, mis hõlmavad rohkem kui üht eelarveaastat, ja vastavatel kulukohustustel on täitmise lõpptähtpäev, mis on kehtestatud kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega, välja arvatud artikli 69 lõikes 3 nimetatud halduskulude puhul.

Kõnealuste kulukohustuste osad, mida ei ole täidetud kuue kuu jooksul kõnealusest tähtpäevast, tühistatakse ning vastavad assigneeringud vabastatakse.

Juriidilisele kohustusele vastava kulukohustuse summa, mille katmiseks ei ole kolme aasta jooksul pärast juriidilise kohustuse allakirjutamist makseid tehtud, vabastatakse ning vastavad assigneeringud vabastatakse.

3. Lõike 2 sätete kohaldamine ei piira otsuseid, mida nõukogu võib teha vastavalt AKV-EÜ lepingu artiklitele 96 ja 97.

Artikkel 76

Projekt lõpetatakse ja artiklite 73, 74 ja 75 kohaselt kulukohustustega seotud summad vabastatakse pärast seda, kui komisjon on seoses asjaomase projektiga kolmandate isikute ees võetud juriidilised kohustused täitnud ning nendega seotud maksed ja kogutavad summad on kirjendatud EAFi kontodele.

4. jagu

Kulukohustuse võtmine detsentraliseeritud juhtimise korral

Artikkel 77

Kui EAFi vahendeid hallatakse detsentraliseeritult, kohaldatakse komisjonipoolsete kulukohustuse võtmisel käesoleva jao sätteid.

Artikkel 78

1. Rahastamislepingud abisaajatest AKV riikide või ÜMTdega sõlmitakse hiljemalt N + 1 aasta 31. detsembriks, kusjuures N aasta on aasta, mil komisjon võttis üldise kulukohustuse.

Kui rahastamislepinguid ei ole esimeses lõigus sätestatud tähtpäevaks sõlmitud, vabastatakse vastavad assigneeringud.

2. Komisjon on kohustatud tegema EAFi vahenditest makse, kui vastutav eelarvevahendite käsutaja kinnitab lepingu, toetuslepingu või programmi eelarvestuse vastavalt artikli 101 lõikele 3.

Enne kinnitava allkirja andmist kirjendab vastutav eelarvevahendite käsutaja EAFi kontodele iga üksiku juriidilise kohustuse summa, mille ta on kinnitanud pärast üldise kohustuse kinnitamist. Ta arvab iga sellise summa maha üldisest kulukohustusest.

3. Lõike 1 sätete kohaldamine ei piira otsuseid, mida nõukogu võib teha vastavalt AKV-EÜ lepingu artiklitele 96 ja 97.

Artikkel 79

Komisjon püüab artiklis 11 nimetatud usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte kohaselt ning oma volituste piires tagada, et:

a) juriidilised kohustused artikli 78 lõikes 1 nimetatud rahastamislepingute täitmiseks võetakse hiljemalt kolme aasta jooksul pärast vastava rahastamislepingu sõlmimist. Auditeerimist ja hindamist käsitlevad üksiklepingud ja kokkulepped ning juba sõlmitud lepingute lisad võib sõlmida hiljem;

b) artikli 78 lõikes 1 nimetatud rahastamislepingu täitmiseks võetud juriidilisele kohustusele vastava üksiku kulukohustuse summa, mille katteks ei ole kolme aasta jooksul pärast juriidilise kohustuse allakirjutamist makseid tehtud, vabastatakse.

Esimese lõigu punktis a osutatud juriidilise kohustuste võtmiseks sõlmitud rahastamislepingutes sätestatud tähtaja lõpus vabastab vastutav eelarvevahendite käsutaja vastava kulukohustuse kasutamata jäänud osa.

Esimese lõigu punktis b osutatud juriidilised kohustused on lepingud, toetuslepingud või programmide eelarvestused, mille on sõlminud AKV riik või ÜMT või selle asutused, ning kokkulepped ja toetuslepingud, mille on nende nimel ja eest sõlminud komisjon. Esimese lõigu kohaldamisel lisab komisjon kokkuleppel abisaajatest AKV riikide ja ÜMTdega vastavad sätted artikli 78 lõikes 1 osutatud rahastamislepingutesse.

Artikkel 80

Projekt lõpetatakse ja artiklite 78 ja 79 kohaselt kulukohustustega seotud summad vabastatakse pärast seda, kui AKV riik või ÜMT või selle asutused ja/või nende nimel ja eest tegutsev komisjon on täitnud seoses asjaomase projektiga kolmandate isikute ees võetud juriidilised kohustused ning sellega seotud maksed ja kogutavad summad on kirjendatud EAFi kontodele.

5. jagu

Kulude tõendamine

Artikkel 81

1. Kulude tõendamine on toiming, mille käigus vastutav eelarvevahendite käsutaja:

- a) kontrollib kreditori nõudeõigust;
- b) määrab kindlaks nõude põhjendatuse ja summa või kontrollib seda;
- c) kontrollib nõude tasumisele vastavuse tingimusi.

2. Kulude tõendamisel kohaldatakse *mutatis mutandis* määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artikleid 97 kuni 101.

6. jagu

Kulude kinnitamine

Artikkel 82

1. Kulude kinnitamine on toiming, mille käigus vastutav eelarvevahendite käsutaja annab pärast kulude katteks vajalike vahendite olemasolu kontrollimist peaarvepidajale maksekorraldusega käsu maksta välja tema poolt tõendatud kulu summa.

2. Korrapärase maksete tegemiseks osutatud teenuste, kaasa arvatud renditeenuste, või saadud kaupade eest võib eelarvevahendite käsutaja oma riskihinnangu alusel teha otsuse.

3. Käesoleva artikli rakendamisel kohaldatakse *mutatis mutandis* määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artikleid 102 ja 103.

7. jagu

Kulude maksmine

Artikkel 83

1. Kulud makstakse välja tõendi alusel selle kohta, et asjaomane meede on kooskõlas põhiakti või lepinguga. Väljamaksumine seisneb ühes või mitmes järgmises toimingus:

- a) kogu maksmisele kuuluva summa tasumine;
- b) maksmisele kuuluva summa tasumine mõnel järgmistest viisidest:
 - i) eelmakse, mille võib jagada mitmeks makseks;
 - ii) üks vahemakse või mitu vahemakset;
 - iii) lõppmakse.

2. Raamatupidamisarvestuses eristatakse lõikes 1 nimetatud eri liiki makseid nende tegemise ajal.

3. Kulude väljamaksmisel kohaldatakse *mutatis mutandis* määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artikleid 104 ja 105.

Artikkel 84

Peaarvepidaja maksab kulusid välja olemasolevate vahendite piires.

Artikkel 85

Väljamaksed tehakse artiklis 44 nimetatud pangakontode kaudu. Nende kontode avamise, haldamise ja kasutamise üksikasjalikud eeskirjad kehtestab peaarvepidaja.

Eeskirjadega peab eelkõige olema tagatud, et kõikidele ülekandekorraldustele ja pangamaksetele kirjutavad koos alla kaks peaarvepidaja poolt nõuetekohaselt volitatud töötajat.

Artikkel 86

Vastutav eelarvevahendite käsutaja tagab, et maksejuhi tehtud maksed kontrollitakse enne nende tegemist üle.

8. jagu

Kulutoimingute tähtajad**Artikkel 87**

1. Kulu tuleb tõendada, kinnitada ja välja maksta 90 päeva jooksul pärast maksetähtpäeva. Siseriiklik või piirkondlik eelarvevahendite käsutaja kinnitab kulud ning teatab sellest komisjoni vastutavale eelarvevahendite käsutajale hiljemalt 45 päeva enne kõnealuse tähtaja möödumist.

2. Maksesaaajatel, kellele on maksed tehtud hilinemisega, on õigus saada viivist vastavalt komisjoni määrusele (EÜ, Euratom) nr 2342/2002.

3. Nõuded seoses hilinenud maksetega, mille eest AKV-EÜ lepingu IV lisa artikli 37 kohaselt vastutab komisjon, katab komisjon sisekokkuleppe artikli 1 lõikes 6 osutatud kontolt või kontodelt.

7. PEATÜKK**IT-süsteemid****Artikkel 88**

1. Kui tulu- ja kulutoiminguid hallatakse arvutisüsteemide abil, võib dokumente allkirjastada elektrooniliselt.

2. Käesoleva artikli rakendamisel kohaldatakse *mutatis mutandis* määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artikleid 107 ja 108.

8. PEATÜKK**Siseaudiitor****Artikkel 89**

EAFi siseaudiitoriks on komisjoni siseaudiitor. Ta täidab oma ülesandeid vastavalt asjakohastele rahvusvahelistele standarditele. Ta annab komisjonile aru komisjoni poolt artikli 2 alusel hallatavate EAFi vahendite kasutamise süsteemide ja menetluste nõuetekohase toimimise kohta. Siseaudiitoriks ei või olla eelarvevahendite käsutaja ega paarvepidaja.

Artikkel 90

1. Siseaudiitor nõustab komisjoni riskide juhtimisel, esitades sõltumatuid arvamusi haldus- ja kontrollisüsteemide taseme kohta ning andes soovitusi, kuidas toimingute teostamistingimusi parandada ja usaldusväärset finantsjuhtimist edendada.

Ta vastutab eelkõige järgmise eest:

a) sisemiste juhtimissüsteemide sobivuse ja tõhususe ning talituste tegevuse hindamise eest tegevuspõhimõtete,

programmide ja meetmete rakendamisel, lähtudes nendega seotud riskidest;

b) kõikide EAFi vahendite kasutamise seotud toimingute suhtes kohaldatavate sisekontrolli- ja auditisüsteemide tõhususe ja mõjususe hindamine.

2. Siseaudiitoril on täielik ja piiramatu juurdepääs kõikidele oma ülesannete täitmiseks vajalikele andmetele, sealhulgas vajaduse korral kohapeal liikmesriikides ja kolmandates riikides.

3. Siseaudiitor esitab oma tähelepanekud ja soovitused komisjonile. Komisjon tagab auditite põhjal tehtud soovituste järgimise. Siseaudiitor esitab komisjonile ka siseauditi aastaaruande, milles on märgitud tehtud auditite arv ja liik, antud soovitused ja nende soovituste põhjal võetud meetmed.

4. Komisjon esitab igal aastal eelarve täitmise kinnitamise eest vastutavale asutusele kokkuvõtliku aruande tehtud siseauditite arvu ja laadi, nende tulemusel tehtud soovituste ja nende põhjal võetud meetmete kohta.

5. Käesoleva artikli rakendamisel kohaldatakse *mutatis mutandis* määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artikleid 109 kuni 115.

V JAOTIS

HANKIMINE**1. PEATÜKK****Üldsätted**

1. jagu

Kohaldamisala ja hankelepingute sõlmimise põhimõtted**Artikkel 91**

1. Riigihankelepingud on rahalise tasuga seotud kirjalikud lepingud, mis on sõlmitud artiklis 92 määratletud ettevõtja või ettevõtjate ning ostja või ostjate vahel vallas- või kinnisvara hankimiseks, tööde tegemiseks või teenuste osutamiseks tasu eest, mis kaetakse osaliselt või täielikult EAFi vahenditest.

Sellised lepingud on:

a) tarnelepingud;

b) ehitustöödelepingud;

c) teenuslepingud.

2. Raamlepingud on ühe või mitme ostja ja ühe või mitme ettevõtja vahel sõlmitud lepingud, mille eesmärk on kehtestada tingimused, mida kohaldatakse teatava aja jooksul sõlmitavate lepingute suhtes, eelkõige seoses hindade ja vajaduse korral kavandatavate kogustega. Neid reguleerivad käesoleva jaotise pakkumismenetlust, sealhulgas reklaami, käsitlevad sätted.

Artikkel 92

1. Ostjaks käesoleva jaotise tähenduses on:

- a) abisaajatest AKV riigid või nende nõuetekohaselt volitatud asutused, kaasa arvatud piirkondlikud asutused, või nende esindajad;
- b) komisjon, lepingute puhul, mille ta sõlmib oma huvides;
- c) komisjon ühe või mitme abisaajast AKV riigi nimel ja huvides;
- d) riiklik või rahvusvaheline avalik-õiguslik asutus või füüsiline või juriidiline isik, kes on sõlminud ühe või mitme AKV riigi või komisjoniga rahastamislepingu või toetuslepingu programmi või projekti rakendamiseks.

2. Hankemenetlused tuleb sätestada artikli 70 lõikes 3 osutatud rahastamislepingutes.

2. jagu

Avaldamine

Artikkel 93

Komisjon võtab talle AKV-EÜ lepinguga antud volituste piires ja selle IV lisas sätestatud tingimustel meetmed rahvusvaheliste pakkumismenetluste avaldamiseks *Euroopa Liidu Teatajas* ja Internetis.

2. PEATÜKK

Hankemenetlused

Artikkel 94

1. EAFi poolt AKV riikide abistamiseks rahastatavate toimingu hankemenetlused korraldatakse AKV-EÜ lepingu IV lisas sätestatud tingimustel.

EAFi poolt ÜMTde abistamiseks rahastatavaid toiminguid käsitlevad lepingud sõlmitakse ülemereterritooriumide assotsieerimise lepingu rakendusmeetmetega ette nähtud korra kohaselt.

2. Kui AKV-EÜ lepingu või ülemereterritooriumide assotsieerimise lepingu raames humanitaarabi või erakorralise abi andmise puhul on ostjaks komisjon, peab ta järgima vastavaid hangete suhtes kohaldatavaid ühenduse eeskirju.

Artikkel 95

Pakkumiskutse dokumentides tuleb täielikult, täpselt ja selgelt kirjeldada pakutava lepingu eset ning sätestada menetlusest väljaarvamise, edukate pakkujate valimise ja lepingu sõlmimise tingimused.

Artikkel 96

1. Kandidaadid või pakkujad välistatakse hankemenetlusest, kui:

- a) nad on pankrotis või likvideerimisel, neile on kohus määratud halduri, nad on sõlminud kokkuleppe võlausaldajatega, nad on peatanud oma äritegevuse, nende suhtes kohaldatakse nimetatud küsimustega seotud menetlust või nad on samalaadses olukorras, mis tuleneb siseriiklike õigusnormidega ettenähtud samasugusest menetlusest;
- b) nad on *res iudicata* otsusega mõistetud süüdi ametialases rikkumises;
- c) nad on raskelt eksinud ametialaste käitumisreeglite vastu ja ostja suudab seda mis tahes viisil tõendada;
- d) nad ei ole täitnud kohustusi, mis on seotud sotsiaalkindlustusmaksude või maksude tasumisega ja mis tulenevad nende asukohariigi või ostja riigi või lepingu täitmise kohaks oleva riigi õigusnormidest;
- e) tema suhtes on vastu võetud *res iudicata* otsus osalemise kohta pettuses, korruptsioonis, kuritegelikus ühenduses või mis tahes muus ebaseaduslikus tegevuses, mis kahjustab ühenduste finantshuve;
- f) nende suhtes kehtib artiklis 99 osutatud haldussanktsioon.

Esimese lõigu punkte a–d ei kohaldata siis, kui hankeid saadakse eriti soodsatel tingimustel tarnijalt, kes on oma tegevust selgelt lõpetamas, või pankrotistunud ettevõtja varade saajalt või selle likvideerijalt, kokkuleppel selle võlausaldajatega või muus samalaadses siseriiklikus korras.

2. Kandidaadid või pakkujad peavad tõendama, et nende puhul ei kehti ükski lõikes 1 loetletud olukord. Ostja võib väga väikese maksumusega lepingute puhul sellise tõendamise nõudmisest siiski loobuda.

Lõike 1 nõuetekohaseks kohaldamiseks peab kandidaat või pakkuja ostja nõudmisel alati:

- a) juhul kui taotleja või pakkuja on juriidiline isik, esitama teabe selle kohta, kes on juriidilise isiku omanikud või juhtkonna liikmed, kes juriidilist isikut kontrollib ja kes on tema esindusõiguslikud isikud;

- b) kui kandidaat või pakkuja kavatseb kasutada allhanget, esitama tõendi selle kohta, et tema allhankijad ei ole üheski lõikes 1 nimetatud olukorras.

VI JAOTIS

3. Käesoleva artikli rakendamisel kohaldatakse *mutatis mutandis* määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artiklit 133.

OTSENE TÖÖVÕTT JA KAUSSED DETSENTRALISEERITUD TOIMINGUD

Artikkel 97

Lepingut ei sõlmita kandidaadi või pakkujaga, kes kõnealuse lepingu hankemenetluse käigus:

- on olukorras, kus tal on huvide konflikt;
- on hankemenetluses osalemiseks vajalike, ostja nõutavate andmetena esitanud valeandmeid või on nõutavad andmed esitamata jätnud;
- on asjaomase hankemenetluse puhul ühes artikli 96 lõikes 1 osutatud olukordadest, mis tingib menetlusest välistamise.

Artikkel 100

Käesolev jaotis käsitleb AKV-EÜ lepingu IV lisa artiklis 24 sätestatud otsese töövõtu ja kaudseid detsentraliseeritud toiminguid. Seda kohaldatakse *mutatis mutandis* ÜMTdega tehtava finantskoostöö suhtes.

Artikkel 98

Komisjon võtab talle AKV-EÜ lepinguga antud volituste piires meetmeid, et kasutada määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 alusel moodustatud keskandmekogu, mis sisaldab andmeid kandidaatide ja pakkujate kohta, kes on AKV-EÜ lepingu IV lisa määratletud olukorras, mis välistab nende osalemise EAFi poolt rahastatavate toimingutega seotud lepingute sõlmimise menetlustes.

Artikkel 101

1. Otsese töövõtu korral sooritatakse toimingud ning rakendatakse projektid ja programmid otse asjaomase AKV riigi asutuste kaudu.

Artikkel 99

1. Ostja võib AKV-EÜ lepingu IV lisa sätestatud tingimustel määrata halduskaristusi või rahatrahve:

- kandidaatidele või pakkujatele artikli 97 punktis b osutatud juhul;
- töövõtjatele, kelle puhul on leitud, et nad on EAFist rahastatavate lepingute kohaseid kohustusi tõsiselt rikkunud.

Ühendus katab osa nende asutuse kuludest, andes neile puuduvaid seadmeid ja/või materjale ja/või vahendeid lisatöötajate värbamiseks, nagu näiteks asjatundjad asjaomase AKV riigist või teistest AKV riikidest. Ühendus katab ainult täiendavate meetmete kulud ja ajutised kulutused, mis on kõnealuse projekti nõuete täitmisel hädavajalikud.

Esimeses ja teises lõigus sätestatud otsese töövõtu teel rakendatavaid projekte rahastatakse avansikontode abil, mida haldavad kohalik avansikonto haldaja ja kohalik peaarvepidaja, kelle nimetab ametisse siseriiklik või piirkondlik eelarvevahendite käsutaja komisjoni vastutava eelarvevahendite käsutaja heakskiidul.

Igal juhul annab ostja siiski asjaomasele isikule võimaluse esitada oma seisukohad.

2. Lõikes 1 osutatud karistused peavad olema proportsionaalsed lepingu tähtsuse ja üleastumise raskusega, ning võivad seisneda järgnevas:

- kandidaadil, pakkujal või töövõtjal ei lubata kuni kümme aastat osaleda EAFist rahastatavates hankemenetlustes ja/või
- rahatrahvi tasumine kandidaadi või pakkuja või töövõtja poolt kuni kõnealuse lepingu maksumuse ulatuses.

2. Kaudsete detsentraliseeritud toimingute korral usaldab artikli 92 lõike 1 punktis a määratletud ostja projektide ja programmide rakendamisega seotud ülesannete täitmise asjaomase AKV riigi avalik-õiguslikele asutustele või asjaomase AKV riigist eraldiseisvatele eraõiguslikele asutustele.

Sellistel juhtudel võtab asjaomane asutus vastutuse programmi või projekti juhtimise ja rakendamise eest üle siseriiklikult või piirkondlikult eelarvevahendite käsutajalt. Selliselt delegeeritud ülesannete hulka võib kuuluda õigus sõlmida ja hallata asjaomase AKV riigi nimel ja eest lepinguid ning teha ehitustööde järelevalvet.

3. EAFi vahenditest rahastatavate lepingute suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artiklit 134b.

3. Otsese töövõtu ja kaudseid detsentraliseeritud toiminguid tehakse lähtuvalt rakendatavast meetmeprogrammist ja selle hinnangulisest maksumusest („programmi eelarvestus”). Programmi eelarvestus on dokument, milles on sätestatud rakendatav meetmeprogramm ning selle rakendamiseks vajalikud inim- ja materiaalsed ressursid, vastav eelarve ning üksikasjalik tehniline ja halduskord projekti detsentraliseeritud rakendamiseks teatud aja jooksul otsese töövõtu ning võimaluse korral riigihangete ning eritoetuste abil.

Iga programmi eelarvestuse koostab otsese töövõtu korral lõike 1 kolmandas lõigus osutatud kohalik avansikonto haldaja ja kohalik peaarvupidaja või kaudsete detsentraliseeritud toimingute korral lõikes 2 osutatud asutus. Enne programmis ette nähtud tegevuse algust kinnitavad selle siseriiklik või piirkondlik eelarvevahendite käsutaja ning komisjoni vastutav eelarvevahendite käsutaja.

VII JAOTIS

TOETUSED

1. PEATÜKK

Kohaldamisala ja toetuste vormid

Artikkel 103

1. Toetused on otsesed rahalised annetused EAFi vahenditest, et rahastada:

- a) meedet, mille abil aidatakse kaasa mõne AKV-EÜ lepingu või ülemereterritooriumide assotsieerimise otsuse eesmärgi saavutamisele või kõnealuse lepingu või otsuse alusel algatatud programmi või projekti eesmärgi saavutamisele, või
- b) nimetatud eesmärki taotleva organisatsiooni tegevust.

Toetuste kohta sõlmitakse kas kirjalik leping või komisjon teatab toetusesaajale oma otsuse.

2. Toetusteks käesoleva jaotise tähenduses ei ole:

- a) artikli 70 lõike 3 punktis a osutatud rahastamislepingud;
- b) V jaotises sätestatud riigihankelepingud või VI jaotises sätestatud otsene töövõtt;
- c) laenud, tagatised, osamaksud, lepingud, intressitoetused või muud EIP hallatavad finantstoimingud;
- d) otsene või kaudne eelarvetoetus või võlakustutusabi või abi eksporditulude suurendamiseks lühiajaliste kõikumiste korral;
- e) maksed asutustele, kellele komisjon on delegeerinud vahendite kasutamise ülesanded vastavalt artiklitele 25 kuni 28 või artiklis 29 sätestatud ühise juhtimise raames.

3. Käesoleva jaotise suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artikleid 160 kuni 184a ja artiklit 253 (VI jaotis „Toetused”).

Artikkel 104

1. Toetused võivad olla järgmises vormis:

- a) teatava osa tegelikult kantud abikõlblike kulude hüvitamine;
- b) ühekordsed maksed;
- c) kindlasummalised maksed;

4. Lõikes 3 nimetatud programmi eelarvestuste täitmisel peavad hanke- ja toetuslepingute sõlmimise menetlused olema kooskõlas vastavalt V ja VII jaotises osutatutega.

5. Artikli 70 lõikes 3 osutatud rahastamislepingutes peab olema ette nähtud kas otsene töövõtt või kaudsed detsentraliseeritud toimingud.

Artikkel 102

Kaudsete detsentraliseeritud toimingute korral sõlmib artikli 92 lõike 1 punktis a osutatud ostja delegeerimislepingu asjaomase AKV riigi avalik-õigusliku või avalik-õigusliku eesmärgiga eraõigusliku asutusega, kellele ta usaldab projektide ja programmide rakendamise seotud ülesannete täitmise. Eraõigusliku asutusega sõlmib ta teenuslepingu. Komisjon tagab, et delegeerimis- või teenuslepinguga on ette nähtud:

- a) piisavad sätted EAFi vahendite kasutamise kontrollimiseks komisjoni, OLAFi, siseriikliku või piirkondliku eelarvevahendite käsutaja, kontrollikoja ning asjaomase AKV riigi auditeerimisasutuste poolt;
- b) asjaomasele asutusele delegeeritavate ning siseriikliku või piirkondliku eelarvevahendite käsutaja selgelt määratletud ja täpselt piiritletud volitused;
- c) selliselt delegeeritud volituste kasutamise kord, näiteks rahastatavate meetmete valimine, lepingute sõlmimine ja ehitustööde järelevalve;
- d) järelkontrolli ja rahatrahvide määramise võimalus, kui asjaomane asutus annab raha või sõlmib lepinguid punktis c sätestatud korda rikkudes;
- e) tõhus ja mõjus sisekontrollisüsteem toimingute haldamiseks, mis hõlmab eelarvevahendite käsutaja ja peaarvupidaja kohustuste tõhusat eraldamist;
- f) raamatupidamisarvestuse süsteem, mille abil on võimalik kontrollida EAFi vahendite kasutamise nõuetekohasust ja kajastada EAFi vahendite kasutamist EAFi raamatupidamisaruannetes.

d) punktides a, b ja c nimetatud vormide kombinatsioon.

2. Abisaajale tohib EAFi vahenditest eelarveaastas anda üksnes ühe tegevustoetuse.

2. Toetused ei ületa absoluutväärtusena väljendatavat üldist ülempiiri.

Taotleja teavitab eelarvevahendite käsutajaid viivitamatult kõigist sama meetme või sama tööprogrammiga seotud mitme taotluse või mitme toetuse juhtudest.

2. PEATÜKK

Põhimõtted

Artikkel 105

Samu kulusid ei rahastata mitte mingil juhul EAFi vahenditest kaks korda.

1. Toetuste suhtes kohaldatakse läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid.

Artikkel 108

Toetused ei või kumuleeruda, neid ei tohi anda tagasiulatuvalt ja nendega peab kaasnema kaasrahastamine.

1. Toetust võib juba alanud meetme jaoks anda üksnes juhul, kui taotleja suudab tõestada, et meedet tuli alustada enne toetuse saamist.

Mitte mingil juhul ei tohi toetus ületada toetuslepingus määratletud kulude kogusummat.

Sellisel juhul ei tohi rahastamiskõlblikud kulutused olla tehtud enne toetustaotluse esitamise kuupäeva, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel ning kriisiohje- või humanitaarabioperatsioonide nõuetekohaseks läbiviimiseks vajalike kulude puhul vastavalt AKV-EÜ lepingule ja ülemereterritooriumide assotsieerimise otsusele.

2. Toetuse eesmärgiks ega tagajärjeks ei tohi olla abisaajale kasumi tootmine.

Lõiget 2 ei kohaldata:

Ühtegi toetust ei või anda juba lõpule jõudnud meetmeteks tagasiulatuvalt.

a) füüsilistele isikutele makstavate õppe-, teadusuuringute ja koolitusstipendiumide suhtes;

b) konkursiauhindade suhtes;

c) meetmete suhtes, mille eesmärk on abisaaja finantssuutlikkuse parandamine või tulu teenimine.

2. Tegevustoetus antakse kuue kuu jooksul pärast abisaaja eelarveaasta algust. Rahastamiskõlblikud kulutused ei tohi olla tekkinud ei enne toetustaotluse esitamise kuupäeva ega abisaaja eelarveaasta algust.

Artikkel 106

Artikkel 109

1. Toetused põhinevad iga-aastasel tööprogrammil, mis avaldatakse aasta alguses.

Toetus ei tohi katta meetme kogukulu, välja arvatud juhul, kui see on meetme rakendamiseks oluline.

Seda iga-aastast tööprogrammi rakendatakse konkursikutsete avaldamise teel, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud kiireloomulistel juhtudel või juhul, kui abisaaja või meetme omaduste tõttu ei ole asjaomase meetme puhul muud valikuvõimalust, või kui abisaaja on AKV-EÜ lepingus või ülemereterritooriumide assotsieerimise otsuses toetuse saajana määratletud.

Toetuse abil ei või rahastada abi saava asutuse tegevuskulusid täies ulatuses.

3. PEATÜKK

Toetuste andmise menetlus

Esimest lõiku ei kohaldata kriisiohje- ja humanitaarabioperatsioonide korral.

Artikkel 110

2. Kõik eelarveaasta käigus antud toetused tehakse teatavaks kord aastas, võttes nõuetekohaselt arvesse konfidentsiaalsus- ja turvalisusnõudeid.

1. Toetustaotlused esitatakse kirjalikult.

2. Toetustaotlus on abikõlblik, kui selle on esitanud:

Artikkel 107

1. Iga meetme puhul tohib ühele ja samale abisaajale EAFi vahenditest anda üksnes ühe toetuse.

a) juriidiline isik; toetustaotlus võib olla abikõlblik, kui selle on esitanud üksused, millel kohaldatava siseriikliku õiguse kohaselt puudub juriidilise isiku staatus, tingimusel et

nende esindajad omavad õigust võtta üksuste nimel juriidilisi kohustusi ja rahalise vastutuse;

- b) füüsiline isik, kui meetme laad või iseloom või taotleja eesmärk seda nõuab.

3. Toetusi ei tohi anda taotlejatele, kes on toetuse andmise menetluse ajal ühes artikli 96 lõikes 1, artiklis 97 või artikli 99 lõike 2 punktis a osutatud välistamise olukorras.

Taotlejad peavad tõendama, et nad ei ole üheski esimeses lõigus osutatud olukorras. Väga väikeste toetuste korral võib eelarvevahendite käsutaja sellise tõendamise nõudmisest siiski loobuda.

4. Eelarvevahendite käsutaja võib toetusetaotlejale määrata tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid halduskaristusi ja rahatrahve.

Selliseid karistusi või trahve võib määrata ka abisaajatele, kes on oma taotluse esitamise või toetuse saamise ajal esitanud eelarvevahendite käsutaja poolt nõutava teabe kohta valeandmeid või jätnud selle teabe esitamata.

Artiklit 99 kohaldatakse *mutatis mutandis*.

Artikkel 111

1. Valikukriteeriumid võimaldavad hinnata taotleja suutlikkust viia lõpule kavandatav meede või tööprogramm.

2. Ettepanekute esitamise kutses eelnevalt teatavaks tehtud toetuste andmise kriteeriumid võimaldavad hinnata esitatud ettepanekute sisu vastavust seatud eesmärkidele ja prioriteetidele.

Artikkel 112

1. Ettepanekuid hinnatakse eelnevalt teatavaks tehtud valiku- ja toetuste andmise kriteeriumide põhjal, et teha kindlaks rahastatavad ettepanekud.

2. Seejärel koostab vastutav eelarvevahendite käsutaja lõikes 1 sätestatud hindamise tulemuste põhjal abisaajate ja heakskiidetud summade loendi.

3. Vastutav eelarvevahendite käsutaja teatab taotlejale tema taotluse kohta tehtud otsusest kirjalikult. Kui taotletud toetust ei anta, põhjendab ta taotluse tagasilükkamist, viidates eelkõige juba teatavaks tehtud valikukriteeriumidele ja toetuste andmise kriteeriumidele.

4. PEATÜKK

Maksed ja kontroll

Artikkel 113

Maksete ajakavade koostamisel lähtutakse asjakohastest finantsriskidest, meetme kestusest ja edenemisest või abisaaja kantud kuludest.

Artikkel 114

Kui seda loetakse asjakohaseks ja proportsionaalseks, võib vastutav eelarvevahendite käsutaja nõuda abisaajalt eelneva tagatise esitamist, et piirata eelmaksega seotud finantsriske.

Artikkel 115

1. Toetuse summa loetakse lõplikuks alles siis, kui komisjon on heaks kiitnud lõpparuande ja raamatupidamisaruande, ilma et see piiraks komisjoni õigust teha hilisemaid kontrollimisi.

2. Kui abisaaja ei täida oma kohustusi, peatatakse tema toetuse väljamaksmine, tema toetust vähendatakse või selle andmine lõpetatakse, olles abisaajale eelnevalt andnud võimaluse esitada oma seisukohad.

5. PEATÜKK

Rakendamine

Artikkel 116

1. Kui abisaaja peab meetme rakendamiseks sõlmima hankelepinguid, nähakse artikli 103 lõikes 1 nimetatud toetuslepingutega ette menetlused, mis on kooskõlas kolmandate riikidega tehtava koostöö puhul kohaldatavate ühenduse hankenormidega.

2. Kui meetme rakendamiseks tuleb kolmandatele isikutele anda rahalist toetust, võib abisaaja seda teha, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) rahaline toetus ei ole meetme esmane eesmärk;
- b) rahalise toetuse andmise tingimused on rangelt määratletud toetuse andmise otsuses või abisaaja ja komisjoni vahel sõlmitud toetuslepingus, ilma võimaluseta kasutada kaalutusõigust;
- c) asjaomased summad on väikesed.

3. Igas toetuse andmise otsuses või lepingus sätestatakse sõnaselgelt komisjoni, OLAFi ja kontrollikoja õigus kontrollida kõikide EAFi vahenditest rahalist abi saanud töövõtjate ja alltöövõtjate dokumente ning teha kohapeal kontrollimisi.

Artikkel 117

Artiklites 21 kuni 24 osutatud detsentraliseeritud juhtimise korral püüab komisjon julgustada abisaajaid AKV riike ja ÜMTsid oma juhtimises kohaldama käesoleva jaotisega samaväärseid sätteid.

VIII JAOTIS

**RAAMATUPIDAMISARUANDE ESITAMINE JA
RAAMATUPIDAMISARVESTUS**

1. PEATÜKK

Raamatupidamisaruande esitamine*Artikkel 118*

1. Komisjon koostab hiljemalt iga aasta 31. juuliks EAFi raamatupidamisaruande, milles kirjeldatakse fondi finantsseisundit eelmise aasta 31. detsembri seisuga. EAFi raamatupidamisaruanne sisaldab:

- a) artiklis 122 nimetatud raamatupidamisaruandeid;
 - b) artiklis 123 nimetatud raha kasutamise aruandeid;
 - c) EIP poolt artikli 149 lõike 2 kohaselt esitatud raamatupidamisaruandeid ja teavet.
2. EAFi raamatupidamisaruandele lisatakse eelmise aasta finantsjuhtimise aruanne, mis sisaldab üksikasjalikke andmeid:
- a) eelarveaasta eesmärkide saavutamise kohta usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte kohaselt;
 - b) finantsolukorra ja sündmuste kohta, mis eelarveaastal on tegevust oluliselt mõjutanud.

Artikkel 119

Aruanded peavad olema eeskirjade kohased, täpsed ja terviklikud. Need peavad andma tõese ja ausa pildi järgmisest:

- a) raamatupidamisaruanded varadest ja kohustustest, kuludest ja tuludest, varade ja kohustuste all esitamata nõuetest ja kohustustest ning rahavoogudest;
- b) raha kasutamise aruanded EAFi vahenditega sooritatud tulu- ja kulutoimingutest.

Artikkel 120

Artiklis 122 osutatud raamatupidamisaruanded koostatakse üldtunnustatud raamatupidamisarvestuse põhimõtete kohaselt, milleks on:

- a) tegevuse jätkuvuse põhimõte;
- b) konservatiivsuse põhimõte;

- c) raamatupidamismeetodite järjepidevuse põhimõte;
- d) teabe võrreldavuse põhimõte;
- e) olulisuse põhimõte;
- f) brutopõhimõte;
- g) sisu ülimuslikkuse põhimõte;
- h) tekkepõhise raamatupidamisarvestuse põhimõte.

Artikkel 121

1. Tekkepõhise raamatupidamisarvestuse põhimõtte kohaselt esitatakse artiklis 122 nimetatud raamatupidamisaruannetes eelarveaasta kulud ja tulud maksmise või laekumise kuupäevast olenemata.

2. Varade ja kohustuste väärtus määratakse kindlaks artiklis 129 sätestatud hindamiskorra kohaselt.

Artikkel 122

1. Raamatupidamisaruande koostab peaarvepidaja ning see koostatakse miljonites eurodes. See sisaldab:

- a) bilanss, milles kajastatakse EAFi varasid ja kohustusi, finantsolukorda ning majandustulemust eelmise aasta 31. detsembri seisuga; see esitatakse teatavat liiki äriühingute raamatupidamise aastaaruandeid käsitlevates Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivides sätestatud struktuuri järgi, võttes seejuures arvesse EAFi tegevuse eripära;
- b) rahavoogude tabel, milles on näidatud eelarveaasta jooksul sissenõutud ja väljamakstud summad ja sularahaseis aasta lõpus, ning eelmist eelarveaastat hõlmav kapitali muutuste aruanne;
- c) EAFi võlgnetavate summade tabel, milles on märgitud:
 - i) eelarveaasta alguseks veel laekumata summad;
 - ii) eelarveaasta jooksul kindlaksmääratud nõudeõigused;
 - iii) eelarveaasta jooksul sissenõutud summad;
 - iv) kindlaksmääratud nõudeõiguste tühistamine;
 - v) eelarveaasta lõpuks veel laekumata summad.

2. Raamatupidamisaruande lisas täiendatakse ja kommenteeritakse lõikes I nimetatud aruandes esitatud teavet ning antakse rahvusvaheliselt tunnustatud raamatupidamistavadege ette nähtud täiendavat teavet, kui see on EAFi tegevuse puhul asjakohane.

Artikkel 123

1. Raha kasutamise aruanded koostab vastutav eelarvevahendite käsutaja koostöös peaarvepidajaga ning summad neis väljendatakse miljonites eurodes. Need sisaldavad:

- a) eelarve täitmise ülevaadet, milles esitatakse kõik eelarveaasta tulu- ja kulutoimingud;
- b) eelarve täitmise ülevaate lisa, mis täiendab ja kommenteerib ülevaates esitatud teavet.

2. Eelarve täitmise ülevaade sisaldab järgmisi tabeleid:

- a) tabel, mis kirjeldab lisas osutatud eraldistes eelmise eelarveaasta jooksul toimunud muudatusi;
- b) tabel, milles esitatakse jaotuste kaupa eelarveaasta kulukohustuste, assigneeritud summade ja maksete kogusumma ning koondsummad alates EAFi avamisest;
- c) tabel, milles esitatakse eraldiste, riikide, piirkondade või allpiirkondade kaupa eelarveaasta kulukohustuste, assigneeritud summade ja maksete kogusummad ning koondsummad alates EAFi avamisest.

Artikkel 124

Peaarvepidaja saadab esialgsed raamatupidamisaruanded hiljemalt järgmise eelarveaasta 31. märtsiks kontrollikojale.

Hiljemalt järgmise eelarveaasta 30. aprilliks saadab ta Euroopa Parlamendile, nõukogule ja kontrollikojale artikli 118 lõikes 2 osutatud finantsjuhtimise aruande kõnealuse aasta kohta.

Artikkel 125

1. Kontrollikoda esitab 15. juuniks oma märkused EAFi esialgse raamatupidamisaruande selle osa kohta, mis käsitleb EAFi vahendeid, mille finantsjuhtimise eest vastavalt artiklile 2 vastutab komisjon, et komisjon saaks teha lõpliku raamatupidamisaruande koostamiseks vajalikud parandused.

2. Lõpliku raamatupidamisaruande vormistab peaarvepidaja, kes lisab sellele ka oma kinnituse selle kohta, et aruanne on koostatud kooskõlas VIII jaotise nõuetega ning aruande lisa osutatud raamatupidamisarvestuse põhimõtete, eeskirjade ja meetoditega.

3. Komisjon kiidab lõpliku raamatupidamisaruande heaks ja saadab selle Euroopa Parlamendile, nõukogule ja kontrollikojale hiljemalt järgmise eelarveaasta 31. juuliks.

4. Lõplik raamatupidamisaruanne avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas hiljemalt järgmise eelarveaasta 15. novembriks koos

kontrollikoja kinnitusega EAFi vahendite selle osa kohta, mille finantsjuhtimise eest vastavalt artiklile 2 vastutab komisjon.

*2. PEATÜKK***Teave EAFi vahendite kasutamise kohta***Artikkel 126*

1. Komisjon ja EIP teostavad kumbki oma vastutusalas järelevalvet EAFi abi kasutamise üle AKV riikides, ÜMTdes ja muude abisaajate poolt ning EAFi vahenditest rahastatavate projektide rakendamise üle, pöörates erilist tähelepanu AKV-EÜ lepingu artiklites 55 ja 56 ning ülemereterritooriumide assotsieerimise otsuse vastavates sätetes nimetatud eesmärkide täitmisele.

2. EIP teavitab komisjoni korrapäraselt tema hallatavate EAFi vahenditest rahastatavate projektide rakendamisest, järgides investeerimisrahastu tegevussuunistes sätestatud korda.

3. Komisjon ja EIP annavad EAFi komiteele andmed EAFi vahendite kasutamise seotud toimingute kohta lisa sätestatud riiklike ja piirkondlike jaotuste kaupa. See teave peab hõlmama ka investeerimisrahastu rahastatavaid projekte ja programme. Komisjon saadab selle teabe sisekokkuleppe artikli 11 lõigetes 5 ja 7 sätestatud korras kontrollikojale.

*3. PEATÜKK***Raamatupidamisarvestus***Artikkel 127*

1. Raamatupidamisarvestuse süsteem on süsteem, mille eesmärk on korrastada finantsteavet nii, et arvnäitajaid saab sisestada, liigitada ja salvestada.

2. Raamatupidamisarvestus koosneb üldisest raamatupidamisarvestusest ja finantskontodest. Raamatupidamisarvestus toimub eurodes ja kalendriaasta põhjal.

3. Üldise raamatupidamisarvestuse ja finantskontode andmed kinnitatakse eelarveaasta lõpus, et oleks võimalik koostada 1. peatükis osutatud raamatupidamisaruandeid.

4. Olenemata lõigetest 2 ja 3 võib volitatud eelarvevahendite käsutaja pidada analüütilist arvestust.

Artikkel 128

Peaarvepidaja vastutab liikmesriikide maksete ja muude tulude arvestuskannete tegemise eest.

Artikkel 129

1. Peaarvepidaja kehtestab vajalikud raamatupidamiseeskirjad ja -meetodid. Ta koostab ja kehtestab pärast delegeeritud volitustega eelarvevahendite käsutajaga konsulteerimist EAFi toimingute suhtes kohaldatava kontoplaani.

Seda tehes lähtub ta rahvusvaheliselt tunnustatud avaliku sektori raamatupidamisstandarditest. Ta võib neist siiski kõrvale kalduda, kui see on vajalik EAFi tegevuse iseärasuste tõttu.

2. Kirjendamine toimub kontoplaani kohaselt, kasutades nomenklatuuri, milles tehakse selgelt vahet üldise raamatupidamisarvestuse ja finantskontode vahel. Kontoplaan saadetakse kontrollikoja.

Artikkel 130

Üldisse raamatupidamisarvestusse märgitakse ajalisel järjestusel kahekordse kirjendamise meetodi abil kõik sündmused ja toimingud, mis mõjutavad EAFi majanduslikku ja rahalist seisundit ning moodustavad EAFi bilansi.

Artikkel 131

1. Liikumised kontodel ja saldod kirjendatakse arvestusregistritesse.

2. Kõik raamatupidamiskirjed, sealhulgas kontoparandused, peavad põhinema vastavatel tõendavatel dokumentidel.

3. Raamatupidamisarvestuse süsteemi peab jääma jälg kõiki-dest raamatupidamiskirjetest.

Artikkel 132

Eelarveaasta lõpu ja raamatupidamisaruande esitamise vahelisel ajal teeb peaarvepidaja kõik kohandused, mida on vaja raamatupidamisest tõese, erapooletu ja korrakohase ülevaate andmiseks, kuid mis ei hõlma väljamakseid ega laekumisi seoses kõnealuse aastaga.

Artikkel 133

1. Finantskontod annavad üksikasjaliku ülevaate EAFi vahendite kasutamisest.

Finantskontodele kirjendatakse kõik:

- eraldised;
- kohustused;
- eelarveaasta maksed, kindlaksmääratud võlad ja laekumised täies mahus ja ilma neid vastastikku kohandamata.

2. Kui kohustused, maksed ja võlad esitatakse riikide vääringutes, peab raamatupidamisarvestuse süsteem vajadusel võimaldama need kirjendada nii riikide vääringutes kui ka eurodes.

3. Artiklis 70 määratletud kohustused kirjendatakse eurodes komisjoni vastu võetud rahastamisotsuste väärtuse alusel.

Artikli 78 lõikes 2 määratletud kohustused kirjendatakse eurodes lepingute, toetuslepingute ja programmide eelarvestuste väärtuse alusel. See väärtus sisaldab vajaduse korral:

- eraldist tagasimakstavate kulude tasumiseks tõendavate dokumentide esitamise korral;
- eraldist EAFi rahastatavates lepingutes sätestatud hinnamuutuste ja ettenägematute kulude katteks;
- finantseraldist vahetuskursside kõikumiste puhuks.

4. Kõiki kohustuste täitmist käsitlevaid raamatupidamisandmeid säilitatakse viis aastat alates artiklis 142 viidatud otsuse tegemisest, millega kiidetakse heaks EAFi vahendite kasutamine eelarveaastal, mil kohustus raamatupidamise seisukohalt täide-
tuks loeti.

IX JAOTIS

VÄLISAUDIT JA EELARVE TÄITMISE KINNITAMINE

1. PEATÜKK

Üldsätted*Artikkel 134*

Artikli 3 kohaselt EIP hallatavatest EAFi vahenditest rahastatavate toimingute suhtes kohaldatakse auditi- ja eelarve täitmise kinnitamise menetlust, mis on EIP põhikirjaga ette nähtud selle kõikide toimingute puhuks. Kontrollikoja poolse auditeerimise üksikasjalikud eeskirjad on sätestatud kolmepoolses lepingus. Need lepatakse kokku EIP, komisjoni ja kontrollikoja poolt praegu kehtivas lepingus või vajaduse korral seda asendava uue lepingu või mõne muu lepinguga.

Artikli 2 kohaselt komisjoni hallatavatest EAFi vahenditest rahastatavate toimingute osas teostab kontrollikoda oma volitusi vastavalt käesolevale jaotisele.

2. PEATÜKK

Välisaudit*Artikkel 135*

1. Komisjon teatab kontrollikoja võimalikult kiiresti kõigist käesoleva määruse alusel vastu võetud otsustest ja eeskirjadest.

2. Kontrollikoja teatatakse artiklite 17, 39, 43, 48 ja 89 alusel eelarvevahendite käsutajate, siseaudiitorite, peaarvepidajate ja maksejuhtide ametissenimetamisest ja delegeerimisotsuste tegemisest.

Artikkel 136

1. AKV riikidega tehtava koostöö puhul võtab kontrollikoda kõikide tulude ja kulude õiguspärasuse ja korrakohasuse kindlakstegemisel arvesse asutamislepingu, AKV-EÜ lepingu, sisekokkuleppe, käesoleva määruse ja kõikide muude nende kohaselt vastuvõetud õigusaktide sätteid.

ÜMTdega tehtava koostöö puhul võtab kontrollikoda kõikide tulude ja kulude õiguspärasuse ja korrakohasuse kindlakstelemisel arvesse asutamislepingu, ülemereterritooriumide assotsieerimise otsuse, sisekokkuleppe, käesoleva määruse ja kõikide muude kohaldatavate õigusaktide sätteid.

2. Selle ülesande täitmisel on kontrollikojal õigus tutvuda artikli 138 lõigetes 4 ja 5 sätestatud viisil kõikide dokumentide ja andmetega, mis on seotud talituste ja asutuste finantsjuhtimisega ja käsitlevad EAFi vahenditest rahastatavaid või kaasrahastatavaid toiminguid. Kontrollikojal on õigus küsitleda kõiki tulu- ja kulutoimingute eest vastutavaid ametnikke ja kasutada kõiki auditeerimismenetlusi, mis on kõnealuste talituste või asutuste puhul asjakohased.

Et saada kogu vajalik teave oma ülesannete täitmiseks, võib kontrollikoda, kui ta seda taotleb, osaleda auditeerimistes, mis on seotud komisjoni poolt või komisjoni nimel tehtavate rahastamistoimingutega.

Kontrollikoja taotluse korral lubab komisjon EAFi hoiuseid hoidvatel finantseerimisasutustel lasta kontrollikojal kindlaks teha, kas väljastpoolt saadud andmed on kooskõlas raamatupidamisaruandega.

Oma ülesannete täitmiseks teatab kontrollikoda komisjonile ja käesoleva määrusega hõlmatud asutustele oma töötajate nimed, kellel on õigus neid auditeerida.

Artikkel 137

Kontrollikoda tagab, et kõiki hoiustatud või kassas olevaid väärtpabereid ja kogu sellist sularaha kontrollitakse hoiustaja allkirjastatud maksedokumentide alusel või sularaha ja väärtpaberite ametlike õiendite alusel. Kontrollikoda võib selliseid kontrollimisi ise teha.

Artikkel 138

1. Komisjon, EAFi nimel selle tulused ja kulusid haldavad asutused ning EAFi vahenditest tehtavate maksete lõppsaajad abistavad kontrollikoda igal viisil ja annavad talle igasugust teavet, mida see peab oma ülesannete täitmiseks vajalikuks. Nad annavad kontrollikoja käsutusse kõik lepingute sõlmimist ja täitmist käsitlevad dokumendid, kõik sularaha või materiaalse vara arvestusdokumendid, kõik raamatupidamisdokumendid või tõendavad dokumendid ning nendega seotud haldusdokumendid, kõik tulude ja kuludega seotud dokumendid, kõik inventarinimestikud, kõikide talituste organisatsiooniskeemid,

mida kontrollikoda peab vajalikuks eelarve täitumist ja majandustulemust käsitleva aruande auditeerimiseks dokumentide põhjal või kohapeal, ja samaks otstarbeks ka kõik magnetkandjal loodud või säilitatavad dokumendid ja andmed.

Esimest löiku kohaldatakse samuti kõikide EAFi vahenditest makseid saavate füüsiliste ja juriidiliste isikute suhtes.

2. Ametnikud, kelle tegevust kontrollikoda kontrollib, on kohustatud:

- a) esitama kassas oleva sularaha, kogu ülejäänud sularaha, väärtpaberid ja materiaalse vara, kõik tõendavad dokumendid nende valdusesse antud rahaliste vahendite hooldamise kohta ning kõik arveraamatud, registrid ja muud seonduvad dokumendid;
- b) esitama kirjavahetuse ja kõik muud dokumendid, mida on vaja lõikes 1 osutatud auditi teostamiseks täies ulatuses. Käesoleva punkti esimeses lauses osutatud teavet võib nõuda ainult kontrollikoda.

3. Kontrollikojal on õigus auditeerida vastutavate komisjoni talituste valduses olevaid EAFi tulu- ja kuludokumente.

4. Tulude ja kulude õiguspärasuse ja korrakohasuse ning finantsjuhtimise usaldusvärsuse kindlakstege mine hõlmab ka toetustena saadud EAFi vahendite kasutamist komisjoniväliste asutuste poolt.

5. Komisjoniväliste saajatele EAFi vahenditest tehtud väljamaksete suhtes viib kontrollikoda läbi auditi nende kirjalikul nõusolekul või selle puudumisel töövõtjate või alltöövõtjate kirjalikul nõusolekul.

6. Ühtsete arvutisüsteemide kasutamine ei tohi piirata kontrollikoja võimalusi tutvuda tõendavate dokumentidega.

7. AKV riikide auditeerimisasutusi innustatakse osalema kontrollikoja töös.

Artikkel 139

1. Kontrollikoja aastaaruande suhtes kohaldatakse käesolevat artiklit.

2. Kontrollikoda edastab komisjonile hiljemalt 15. juuniks kõik tähelepanekud, mis tema arvates tuleks aastaaruandes avaldada. Need tähelepanekud peavad jääma konfidentsiaalseks. Komisjon vastab kontrollikojale hiljemalt 15. oktoobriks.

3. Aastaaruandes on hinnang finantsjuhtimise usaldusvärsuse kohta.

4. Kontrollikoda võib oma äranägemise järgi lisada kokkuvõtva aruande või üldised tähelepanekud.

5. Kontrollikoda võtab kõik vajalikud meetmed tagamaks, et komisjoni vastused tema tähelepanekutele avaldatakse vahetult pärast asjakohaseid tähelepanekuid.

6. Kontrollikoda edastab eelarve täitmise kinnitamise eest vastutavatele asutustele ja komisjonile hiljemalt 15. novembriks oma aastaaruande koos komisjoni vastustega ning tagab nende avaldamise *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 140

1. Kontrollikoda teatab komisjonile kõikidest tähelepanekutest, mis tema arvates tuleks avaldada eriaruandes. Need tähelepanekud peavad jääma konfidentsiaalseks.

Komisjonil on kaks ja pool kuud aega teatada kontrollikoja kõigist märkustest, mida ta soovib teha kõnealuste tähelepanekute kohta.

Kontrollikoda võtab kõnealuse eriaruande lõpliku versiooni vastu järgneva kuu jooksul.

2. Lõikes 1 nimetatud eriaruanded koos komisjoni vastustega edastatakse viivitamata Euroopa Parlamendile ja nõukogule, kellest kumbki otsustab, vajaduse korral koostöös komisjoniga, milliseid meetmeid tuleks selles küsimuses võtta.

Kui kontrollikoda otsustab mõne sellise eriaruande avaldada *Euroopa Liidu Teatajas*, avaldatakse see koos komisjoni vastustega.

3. Kontrollikoda võib mõne teise institutsiooni taotlusel esitada arvamusi EAFiga seotud küsimustes.

Artikkel 141

Samal ajal artiklis 139 nimetatud aastaaruandega esitab kontrollikoda Euroopa Parlamendile ja nõukogule avalduse, mis kinnitab raamatupidamisaruannete usaldusvärsust ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkust ja korrektsust.

3. PEATÜKK

Eelarve täitmise kinnitamine

Artikkel 142

1. Euroopa Parlament kinnitab kvalifitseeritud hääleteenamusega otsuse teinud nõukogu soovitusel põhjal komisjoni tegevuse tema poolt artikli 2 alusel hallatavate EAFi vahendite N aastal kasutamisel enne N + 2 aasta 15. maid.

2. Kui lõikes 1 ettenähtud kuupäevast ei ole võimalik kinni pidada, teatab Euroopa Parlament või nõukogu komisjonile otsuse tegemise edasilükkamise põhjustest.

3. Kui Euroopa Parlament lükkab eelarve täitmist kinnitava otsuse tegemise edasi, püüab komisjon võimalikult kiiresti võtta meetmeid selle otsuse tegemist takistavate asjaolude kõrvaldamiseks.

Artikkel 143

1. Eelarve täitmise kinnitamise otsus hõlmab artiklis 118 nimetatud raamatupidamisaruannet, välja arvatud see osa, mille on vastavalt artikli 149 lõikele 2 esitanud EIP.

2. Kinnituse andmiseks vaatab Euroopa Parlament pärast nõukogu läbi artiklis 118 osutatud raamatupidamisaruande. Ta tutvub ka kontrollikoja aastaaruande ja komisjoni vastustega, kontrollikoja poolt asjaomase eelarveaasta kohta koostatud võimalike eriaruannetega ja kontrollikoja kinnitava avaldusega raamatupidamisandmete usaldusvärsuse ning nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrakohasuse kohta.

3. Euroopa Parlamendi taotluse korral esitab komisjon talle kogu teabe, mida on vaja komisjoni poolt artikli 2 kohaselt hallatavate EAFi vahendite asjaomasel eelarveaastal kasutamise kontrollimiseks.

Konfidentsiaalsele teabele juurdepääsu ning selle kasutamise osas lähtutakse põhiõigustest, ärisaladuse kaitsest, kohtu- ja distsiplinaarmenetlusi reguleerivatest normidest ja ning ühenduse huvidest.

Artikkel 144

1. Komisjon võtab kõik vajalikud meetmed, et võtta arvesse Euroopa Parlamendi poolsele eelarve täitmise kinnitamise otsusele lisatud tähelepanekuid ning nõukogus vastuvõetud kinnitamissoovitusele lisatud märkusi.

2. Euroopa Parlamendi või nõukogu taotlusel annab komisjon aru nende tähelepanekute ja märkuste põhjal võetud meetmetest ja eelkõige juhtnööridest, mis on antud EAFi vahendite kasutamise eest vastutavatele talitustele. Kõnealune aruanne edastatakse ka kontrollikoja.

3. Eelarve täitmise kinnitamise otsus avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

TEINE OSA

ERISÄTTED EIP HALLATAVATE EAFi VAHENDITE KOHTA

Artikkel 145

EIP saadab sisekokkuleppe kohaselt igal aastal enne 1. septembrit komisjonile sisekokkuleppe artikli 7 lõikes 1 osutatud teatise koostamiseks vajaliku kohustuste ja maksete prognoosi investeerimisrahastu tegevuse, sealhulgas intressitoetuste kohta.

Vajaduse korral saadab EIP komisjonile kohustuste ja maksete prognoosi ajakohastatud versiooni. Prognooside edastamise kord määratletakse artiklis 152 osutatud halduslepingus.

Artikkel 146

1. Liikmesriigid tasuvad artiklis 58 nimetatud ja nõukogu poolt kinnitatud osamaksud ilma saaja kuludeta EIP-le läbi erikonto, mille EIP avab investeerimisrahastu nimel vastavalt artiklis 152 sätestatud halduslepinguga ette nähtud üksikasjalikele eeskirjadele.

2. Välja arvatud juhul, kui nõukogu otsustab sisekokkuleppe artikli 5 kohase EIP-le hüvitise maksmise osas teisiti, lisatakse tulud, mille pank saab käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud erikontode krediteerimisest, täiendavalt investeerimisrahastule ning võetakse arvesse artiklis 57 osutatud osamaksunõuete puhul.

3. Kõik EIP poolt EAFi vahendite kasutamisel tekkivad õigused, eelkõige laenuandja ja omaniku õigused, kuuluvad liikmesriikidele.

4. EIP teostab lõikes 1 nimetatud summade sularahahaldust vastavalt artiklis 152 sätestatud halduslepinguga ette nähtud üksikasjalikele eeskirjadele.

5. Investeerimisrahastut hallatakse vastavalt AKV-EÜ lepingu, ülemereterritooriumide assotsieerimise otsuse ja sisekokkuleppega ette nähtud korras.

Artikkel 147

EIP-le makstakse täielikku hüvitist investeerimisrahastu toimingu haldamise eest. Nõukogu otsustab pangale hüvitise maksmise allikate ja mehhanismide üle vastavalt sisekokkuleppe artikli 5 lõikele 2. Kõnealuse otsuse rakendusmeetmed lisatakse artiklis 152 sätestatud halduslepingule.

Artikkel 148

EIP teavitab komisjoni korrapäraselt investeerimisrahastu meetmetest, sealhulgas intressitoetustest, iga EIP-le tasutud osamaksunõude kasutamisest ning eelkõige kohustuste, lepingute ja maksete kvartalissummadest vastavalt artiklis 152 sätestatud halduslepinguga ette nähtud üksikasjalikele eeskirjadele.

Artikkel 149

1. EIP peab EAFi vahenditest rahastatava investeerimisrahastu, sealhulgas intressitoetuste kohta eraldi raamatupidamisarvestust, et tagada piisav kontrolljälg raha kõikide liikumiste kohta alates saamisest kuni väljamaksmiseni ning sellest edaspidi saadava tulu ning võimalike tagasimaksete kohta. EIP koostab vastavad raamatupidamisarvestuse eeskirjad ja meetodid vastavalt rahvusvahelistele raamatupidamisstandarditele ning teavitab nendest komisjoni ja liikmesriike.

2. Igal aastal saadab EIP nõukogule ja komisjonile aruande tema hallatavatest EAFi vahenditest rahastatavate meetmete rakendamise kohta, sealhulgas lõikes 1 osutatud eeskirjade ja

meetodite kohaselt koostatud raamatupidamisaruanded ja artikli 123 lõikes 2 nimetatud andmed.

Nende dokumentide projektid esitatakse hiljemalt järgmise eelarveaasta 28. veebruariks ning lõplikud versioonid 30. juuniks, et komisjonil oleks võimalik neid kasutada käesoleva määruse artiklis 118 nimetatud raamatupidamisaruande koostamiseks vastavalt sisekokkuleppe artikli 11 lõikele 6. EIP hallatavate vahendite kasutamise aruanne esitatakse komisjonile hiljemalt järgmise eelarveaasta 31. märtsiks.

Artikkel 150

EIP poolt hallatavatest EAFi vahenditest rahastatavate lepingute suhtes kohaldatakse EIP oma eeskirju.

Artikkel 151

Programmide või projektide puhul, mida kaasrahastavad liikmesriigid või nende täitevasutused ning mis vastavad sisekokkuleppe artikli 10 lõike 1 teises lõigus ja ülemereterritooriumide assotsieerimise otsuse artiklis 20 ette nähtud rakendusmääruses sätestatud riikide koostööstrateegia prioriteetidele, võib EIP delegeerida ühenduse abi haldamisega seotud vastutuse liikmesriikidele või nende täitevasutustele.

Artikkel 152

Käesoleva osa üksikasjalikud rakenduseeskirjad kehtestatakse ühenduse nimel tegutseva komisjoni ja EIP vahelise halduslepinguga.

KOLMAS OSA

ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED

I JAOTIS

ÜLEMINEKUSÄTTED

1. PEATÜKK

Elmiste EAFide jääkide ülekandmine*Artikkel 153*

7., ⁽¹⁾ 8. ⁽²⁾ ja 9. ⁽³⁾ EAFi (edaspidi „elmised EAFid“) käsitlevate sisekokkulepete alusel kogutud vahendite jääkide ülekandmine 10. EAFi toimub vastavalt sisekokkuleppe artikli 1 lõike 2 punktile b, lõikele 3 ja lõikele 4.

Artikkel 154

Elmiste EAFide vahendite intressist laekunud tulu jääk kantakse üle 10. EAFi ning seda kasutatakse samal otstarbel kui sisekokkuleppe artikli 1 lõikes 6 osutatud tulu. Sama kehtib elmiste EAFidega seotud mitmesuguste tulude suhtes, nagu näiteks liikmesriikidelt nendesse EAFidesse osamaksude tasumisega viivitamise puhul saadav viivisintress ning EIP poolt hallatavatelt EAFi vahenditelt saadav intress.

⁽¹⁾ EÜT L 229, 17.8.1991, lk 288.

⁽²⁾ EÜT L 156, 29.5.1998, lk 108.

⁽³⁾ ELT L 83, 1.4.2003, lk 1.

2. PEATÜKK

Eelmiste EAFide jäägid

Artikkel 155

9. EAFi projektide või eelmiste EAFide sisekokkuleppe artikli 1 lõike 3 kohaselt kinnitamata jäänud või tühistatud summad vähendavad liikmesriikide osamaksude seda osa, mis on määratletud sisekokkuleppe artikli 1 lõike 2 punktis a, kui nõukogu ei otsusta kooskõlas sisekokkuleppe artikli 1 lõikega 4 ühehäälselt teisiti.

Iga liikmesriigi osamaksu mõju arvutatakse võrdeliselt iga liikmesriigi osamaksuga 9. EAFi. Mõju arvutatakse igal aastal ja seda tehakse esimest korda aastal, mis järgneb 2010. aasta tulemuslikkuskontrollile, mis on ette nähtud AKV-EÜ lepingu 1b lisaga.

3. PEATÜKK

Eelmiste EAFide rakenduseeskirjad

Artikkel 156

10. EAFi sätteid, mis käsitlevad finantsjuhtimises osalejaid, tulutoiminguid, kulu tõendamist, kinnitamist ja maksmist, IT-süsteeme, raamatupidamisaruannete esitamist ja

Käesolevat määrust kohaldatakse sisekokkuleppe kehtivusajal.

Brüssel, 18. veebruar 2008

raamatupidamisarvestust, samuti välisauditit ja eelarve täitmise kinnitamist, kohaldatakse ka eelmistest EAFidest rahastatavate meetmete suhtes.

4. PEATÜKK

Üleminekuperiood

Artikkel 157

Artiklites 57 kuni 61 sätestatud liikmesriikide osamaksude menetlust kohaldatakse esimest korda N + 2 aasta osamaksude suhtes tingimusel, et 10. EAF jõustub N aasta 1. oktoobri ja N + 1 aasta 30. septembri vahel.

Artikkel 158

Artiklis 98 osutatud keskandmekogu luuakse 1. jaanuariks 2009.

II JAOTIS

LÕPPSÄTTED

Artikkel 159

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Nõukogu nimel

eesistuja

D. RUPEL